

KULTURHISTORISK BEBYGGELSEINVENTERING

BARSEBÄCKS BY

KÄVLINGE KOMMUN

REGIONMUSEET / LANDSANTIKVARIEN I SKÅNE
RAPPORT 2000:24 ISSN: 1401-0239 L12.40-810-1999

FÖRORD

Arbetet att inventera Barsebäcks bys bebyggelse som underlag för Kävlinge kommuns bygglovshandläggning påbörjades under år 2000. Inventeringsarbetet bedrevs under sommaren 2000. Arbetet har avslutats av Henrik Borg under 2001. Den övervägande största delen av inventeringen och rapportarbetet utfördes av Henrik Gartz. Avgränsningen av området gjordes i samråd med uppdragsgivaren Kävlinge kommun. Området inbegriper inte utskiftade gårdar. Ambitionen med rapporten är att åstadkomma ett underlag för kommunens bygglovshantering genom att beskriva den befintliga bebyggelsen. Tanken var att utreda kulturhistoriska värden i den tätbebyggda miljön och därför är tyngdpunkten lagd på beskrivning av den befintliga miljön istället för en historisk framställning. En översiktlig historisk bakgrund har dock tecknats. Ytterligare historiska uppgifter om människor och byggnader kan bäst kompletteras av de enskilda fastighetsägarna.

Arbetet har bedrivits med litteratur- och arkivstudier varvat med fotodokumentation och byggnadsbeskrivningar på plats. Även om mycket information kan fås genom dessa metoder är det viktigt och nödvändigt för en djupare förståelse av ett samhälle och dess bebyggelseutveckling att få möta människor vars erfarenheter ger ett kunskapsunderlag och en levande bild som man som inventerare tacksamt tar emot. Tack till alla som bidragit med information och synpunkter och främst till Bengt Arvidson, Kurt Blixt, Kurt Nilsson och Hans Winquist.

Arbetet har utförts av antikvarier vid Regionmuseet/Landsantikvarien i Skåne. Vi har ett regionalt ansvar för kulturmiljövården i Skåne och vårt uppdrag inbegriper kunskapsuppbyggnad och byggnadsvårdsrådgivning. Vi agerar remissinstans, stödjer kommuner i kulturmiljöfrågor och genomför utredningar. Det finns möjlighet att ta kontakt med Regionmuseets antikvarier genom e-post: byggnadsvard@regionmuseet.m.se eller telefon 046-158050. Besök gärna vår hemsida där vi berättar om vår verksamhet: www.regionmuseet.m.se

Lund 2001-12-20 Henrik Borg

Slottsvägen i Barsebäcks by

INNEHÅLL

1. INLEDNING	3
2. HISTORIK	4
Barsebäcks äldre historia	4
Från reformationen till enskiftet	5
Enskifte och industrialisering	6
Utbyggnaden av Barsebäcks by	7
3. BESKRIVNING AV BARSEBÄCKS BY	8
Byn kring kyrkan	8
Den yngre bebyggelsen	9
Godsmiljön	10
Byns miljö och växtlighet	13
4. KULTURMILJÖVÅRDENS BESTÄMMELSER	16
Lagar och regler	16
Byggnadsvård	17
5. BESKRIVNING AV FASTIGHETERNA	18
6. KÄLLFÖRTECKNING	55
SAMMANSTÄLLNINGSKARTA	56

1. INLEDNING

Barsebäck är en gammal socken i Kävlinge kommun. Den utgör halvön mellan Lundåkrabukten och Saltviken. Terrängen består i huvudsak av uppodlad slättbygd. Socken domineras länge av Barsebäcks gods och i likhet med många andra skånska kusttrakter finns förutom godset en by kring sockenkyrkan samt ett fiskeläge. Godset äger fortfarande det mesta av odlingsbar yta.

Regionmuseet i Skåne har fått i uppdrag av Kävlinge kommun att inventera de kulturhistoriska värdena i bebyggelsen. En del behandlar Barsebäcks by och en Barsebäckshamn. Föreliggande inventering beskriver bebyggelsens utveckling i byn kring Barsebäcks kyrka. Slottet och kyrkan beskrivs endast i förbigående då de tidigare behandlats i andra sammanhang. Inventeringen är både tänkt som ett underlag vid upprättandet av en bevarandeplan men också att uppmärksamma fastighetsägare och boende i Barsebäck på kulturhistoriska värden i bebyggelsen. Inventeringen blir därför både ett instrument för handläggning vid t ex bygglov eller detaljplanarbetet och t ex vid projekteringen av ny bebyggelse och förhoppningsvis också som en tankeställare eller inspirationskälla för de boende i Barsebäck.

Varför bevaras byggnader och miljöer av kulturhistoriska skäl? För många är det säkert en självklarhet medan andra menar att tiden måste ha sin gång. De flesta av oss anser nog att det vore svårt att tänka sig en ovarsam behandling av våra gamla städer och byar,

gårdar, slott och kyrkor. Vi tillskriver dem kulturhistoriskt värde. Bevarandet av vårt kulturarv är inte ett beslut som en gång fattats. Kulturmiljövård är en kontinuerlig process där rådande värderingar hela tidens spelar in i allt från urvalet av det vi tycker bör bevaras till behandlingen av åldrandets tekniska problem. Under de senaste decennierna har en ny syn på kulturmiljövården vuxit fram. Istället för att inrikta bevarandeinsatserna mot enskilda äldre objekt strävar man idag snarare efter att bevara en helhetsmiljö och ta tillvara de kulturhistoriska värdena även i anspråkslösare och senare bebyggelse. I den andan skrevs den nya Plan- och bygglagen (PBL) i vilket ansvaret för att tillvarata kulturmiljövården lades på kommunerna. Detta föranleder idag kommunerna att skaffa sig ett underlag för avvägningen mellan kraven på kulturhistoriska hänsyn och andra intressen i plan- och bygglovsprocessen. Bakgrunden till denna inventering ligger därför både i en ny syn på bevarande och förändrade krav på kommunerna.

Ytterst ligger dock ansvaret att bevara vår kulturmiljö på ägare och förvaltare av de byggnader från olika tider som sammanlagd utgör vår byggda historia. De största insatserna görs också idag av insiktsfulla och kunniga fastighetsägare som genom respekt för det förflutna skapar en rimlig balans mellan att bevara och förnya. I det arbetet är kunskap nyckelordet. Förhoppningen är att denna kulturhistoriska inventering ska inspirera till intresse för och hänsyn till kulturmiljön Barsebäck.

2. HISTORIK

Barsebäcks äldre historia

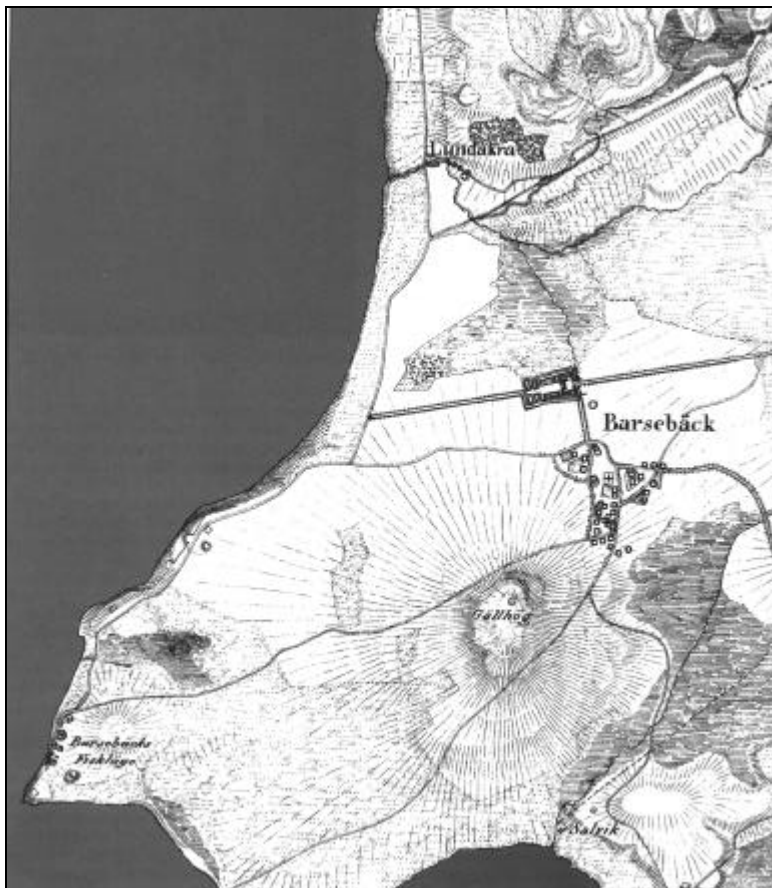
Barsebäck utgör en halvö utskjutande i Öresund mellan Lundåkrabukten och Lom-mabukten. Trakten torde vara en av de äldst bebodda i Skåne och området är synner-
ligen fornlämningsrikt. Från stenåldern härstammar en rad gånggrifter varav Gillhög
strax söder om Barsebäcks by är Skånes största. I likhet med flertalet socknar i Skåne
fick Barsebäck en stenkyrka under 1100-talet och denna kallas 1145 Barsabec. Nam-
net kommer från den bäck som gick igenom socknen och flöt ut i Salviken. Ordet
Barse har givits olika betydelser. Möjligen härstammar det från lågtyskans *barze* som
betyder fartyg eller båt. Kring kyrkan låg den gamla byn men tidigt uppstod också
ett fiskeläge vars befolkning dock blev bofast under senmedeltiden. Ur byn fram-
trädde en herremanssläkt som tog namnet Barsebäck och som anlade sin sätesgård
omtalad för första gången 1339. De äldsta namngivna godsägarna är Nils och Henrik
Barsebäck. Godset har ägts av ätterna Brock, Lycke, Ulfstand, Podebusch och Rant-
zau, d v s flera av det danska rikets mäktigaste stormannaätter. Från och med hög-
medeltiden och fram till 1900-talet skulle godset dominera Barsebäck. Herrarna till
godset kom tidigt att involvera sig i det lönsamma sillfisket och tvister kring ägande-
rätten var legio långt fram i tiden. Med undantag för smärre kyrkliga ägor låg all
mark i socknen under godset.

Barsebäckssättens vapensköld
Under medeltiden var det vanligt att stormän
tog ättenamn efter sina egendomar

Från reformationen till enskiftet

Efter reformationen präglades de sociala förhållandena av godsägarens dominerande ställning. Bönderna under godset var uppdelade i *Åbor* och *Landbor*. En åbo har en ärftlig besittningsrätt till någon annans jord på obegränsad tid. Denne äger själv sina redskap men inte sitt hus. Som ersättning för gården utförs dagsverken åt ägaren. En åbo som brukar jorden under ett gods kallas frälseåbo. Landbor är föregångare till arrendatorer. Landbon arrenderade jord av ägaren efter ett uppgjort tidsbegränsat kontrakt där ersättningen som ofta bestod av både dagsverken och reda pengar reglerades. Frälseböndernas dagsverken var förutsättningar för äldre tiders godsdrift. Genom dagsverkerna tillgodosågs godsets behov av jordbruksarbetare för den del av jorden som brukades direkt av godset men dagsverkerna innefattade också transporter av godsets produkter till staden, underhållsarbeten på vägar och godsets byggnader m m. I de delar av Skåne där godsägarna hade en dominerande ställning, som i Barsebäck, var dagsverkerna ofta mycket betungande inte minst som godsägarna hade störst behov av dagsverksbönder då åborna själva behövde ägna sig åt sin jord. Efter Sveriges övertagande av Skåne tillsatte kronan utredningar i syfte att införa samma förhållanden i Skåne som i övriga landet. En konsekvens av detta var strävandet att minska antalet betungande dagsplikter. Med undantag av kyrkans mark kring prästgården låg all mark i Barsebäcks by under godset. Bebyggelsen i byn var typisk för det trädfattiga skånska kustlandet d v s korsvirkeshus med klen timra och lerklinade fack. Undantag var godsets byggnader samt prästgården som hade murade fack av bränt tegel.

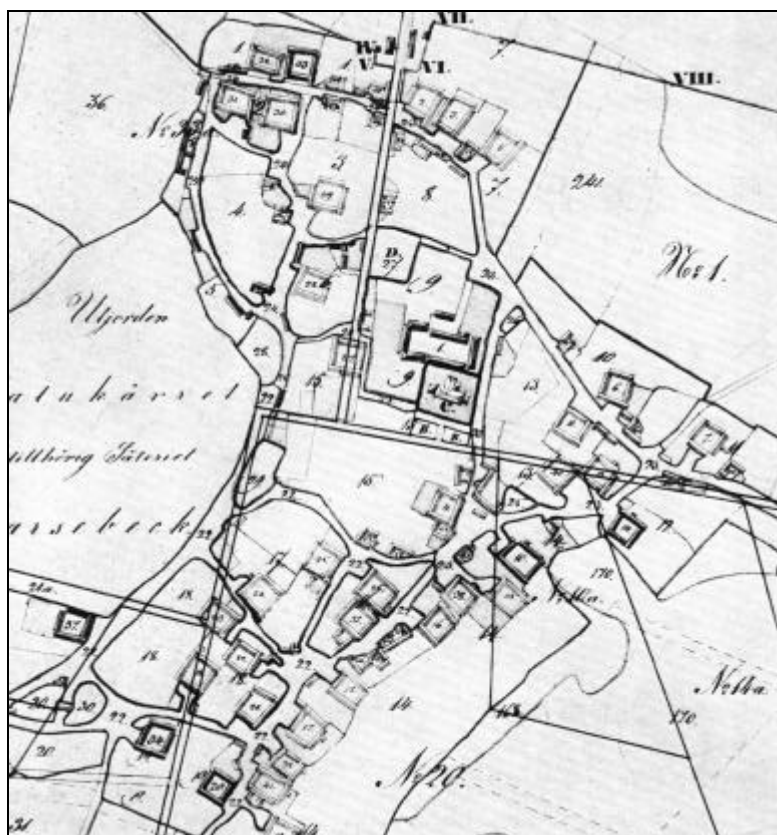

*Den skånska rekognose-
ringskartan från 1815-
1820. Strax norr om byn
ligger godset och nere i
väst fiskeläget. Höjden är
Gillhög, Skånes största
gånggrift.*

Enskifte och industrialisering

Redan 1752 genomdrev godsägaren Gustaf David Hamilton ett partiellt skifte av Barsebäcks by varvid gårdarna Salvik och Gällhög torde ha bildats. 1803 beslöts enskiftet i Skåne men först med laga skifte 1827 inleddes på allvar bysprängningarna och utskiftningarna. 1832 genomfördes laga skifte i Barse-

bäcks by. Byn bestod då av 69 gårdar samt 26 frälsegatuhus bebodda av torpare och anställda vid godset. Kvar i byn blev 8 gårdar förutom prästgården samt gatuhusen sedermera kompletterade med längor för lantarbetare. Väster om kyrkan låg ett kärr som numera är damm.

Avritning av skifteskartan från 1832 visar planen över den nya vägdragningen genom byn då de slingrande bygatorna ersattes med raka vägar samtidigt som flertalet gårdar flyttades ut.

I bildens mitt syns kyrkan och strax norr därom prästgården, byns största gård.

Kopia av C Åhrberg och L B Falkman. LMS

1907 öppnades Kävlinge-Barsebäcks järnväg. Bakom satsningen låg godset och ett antal prominenta Barsebäckbor som därigenom fick goda transportmöjligheter både till den modernt anlagda hamnen samt till knutpunkten Kävlinge. Grundläggare var fideikommissarien Adolf Hamilton tillsammans med en rad andra privatpersoner. Från

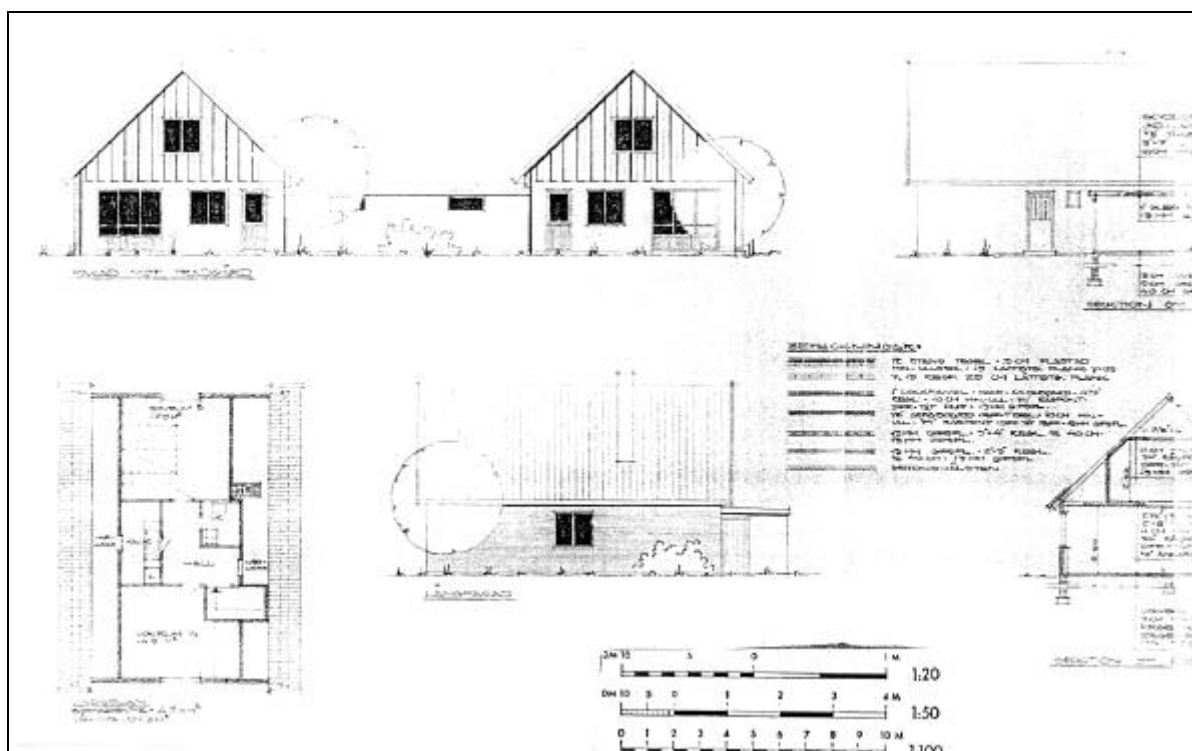
fiskeläget distribuerades sill. Järnvägen lades ner 1954.

Under 1900-talet såldes många tomter successivt ut av godset till de boende i byn. Godsets dominans i Barsebäck, både som jord- och fastighetsägare och arbetsgivare har varit tydlig långt fram i tiden. Fortfarande äger godset stora delar av Barsebäcks by och i stort sett all åker i socknen.

Utbyggnaden av Barsebäcks by

Med undantag av de centrala delarna av byn präglas orten av den stora utbyggnaden från 1960-talet. Byns yta mer än fördubblades då bostadsområden bestående av villor eller kedjehus uppfördes norr, sydöst och väster om

bykärnan. Bakom nybyggnaden låg Barsebäcks gods som sålde ut en rad tomter. Anläggandet av Barsebäcksverket var en stimulerande faktor och många av verkets anställda bosatte sig i Barsebäck.

Stinsvägen och Lokförarvägen, på ömse sidor om det gamla stationshuset, bebyggdes vid slutet av 1960-talet med kedjehus grupperade fyra och fyra kring en uppfart. Husen placerades på det gamla bangårdsområdet. Ritningar från 1966 i Kävlinge kommuns miljönämnds arkiv.

3. BESKRIVNING AV BARSEBÄCKS BY

Byn kring kyrkan

Miljön kring Barsebäcks kyrka präglas av den planläggning som byn fick efter skiftena då Slottsvägen rätades och den nya infartsvägen från öster anlades. Mitt i byn står kyrkan omgiven av kyrkogården. Kyrkan består av ett romanskt långhus som sannolikt är från slutet av 1100-talet eller början på 1200-talet samt ett gotiskt senmedeltida västtorn som byggts om under 1600- och 1700-talen och som fick sin nuvarande eleganta torntak under det sistnämnda århundradet. I öster ligger det sengotiska koret av samma bredd som långhuset följt av en liten utbyggd sakristia och i norr finns ett kort tvärskepp av senmedeltida ursprung. Detta har under 1700-talet byggts ut i östra vinkeln mot långhuset med godsägarätten Hamiltons gravkor. Kyrkan har fasader av vitkalkad spritputs. Långhusets och tvärskeppets tak är täckta med rött enkupigt tegel medan tornets utsvängda tälttak liksom gravkorets karnisformade tak är täckta med kopparplåt. Den rektangulära kyrkogården vari kyrkan upptar den nordvästra delen består av en västlig äldre samt en östlig yngre del. Kyrkogården som innehåller en rad äldre intressanta gravvårdar omges av en stenmur med järnsmidda grindar från 1850-talet i öppningarna.

Barsebäcks kyrka från söder

Direkt norr om kyrkan utanför kyrkogården ligger den vinkelbyggda prästgården bestående av en äldre länga av korsvirke i öster från 1800-talets mitt samt en yngre murad av tegel i norr från 1800-talets slut. Öster om prästgården finns trädgården. Väster om denna ligger den rektangulära bydammen. Söder om kyrkan och en öppen plats ligger den i till det yttre väl bevarade och ännu för ursprungsändamålet brukade skolhuset. Väster om kyrkoplanen ligger den vitrappade bygdegården.

Den yngre bebyggelsen

Från och med 1966 inleddes en rad utbyggnader av Barsebäcks by. Kring den gamla järnvägsstationen uppfördes en rad kedjehus grupperade fyra och fyra kring en uppfart. I området söder och sydöst om kyrkan byggdes också en rad fristående villor i en för tiden typisk villaarkitektur bestående av fasader i vitt, gult eller rött tegel med lockpanelklädda gavlar vilka liksom garagens sarg betsats bruna och med flacka sadeltak täckta med betongpannor. I området norr om kyrkan, som med undantag för gatehusen längs med Slottsvägen inte tidigare varit bebyggt, uppfördes åren kring 1975-80 17 villor. I byns bebyggelsecentrum väster om kyrkan uppfördes också en rad nya villor. Längst i väster byggdes ett tiotal enhetliga större villor medan man i områdets centrum successivt ersatt äldre lantarbetarhus med nya villor eller byggt om och byggt ut äldre hus till modern bostadsstandard. Ett resultat av nybyggnadsåren under den så kallade "gröna vägen" var att byns bebyggda areal mer än dubblerades. Placeringen av de nya husen anpassades dock till den befintliga byplanen vilket minimerade exploateringen av värdefull åkermark.

Marklägenheter vid Giggvägen i Barsebäcks enda flerbostadshus

Kedjehusområdet vid Stinsvägen

Villorna och kedjehusen från 1960-talets slut är mycket representativa för arkitekturen vid tiden. De är i regel väl tilltagna och har ofta relativt stora tomter. Inom kulturmiljövården har man ännu bara snuddat vid studiet av denna sentida bebyggelse. Utan de kulturhistoriska förutsättningarna klargjorda, och utan kunskap om hot och underlag för bevarandeåtgärder är det ännu inte möjligt att definiera den här bebyggelsens kulturhistoriska värde. Det arbetet måste anstå till dess översikter och kvalitativa studier om den moderna villaarkitekturen utarbetats.

Godsmiljön

Barsebäcks gods utgör sedan 1767 ett fideikommiss i familjen Hamiltons ägo. Fideikommisset¹ äger fortfarande huvuddelen av Barsebäcks socken och omfattar sammanlagt 1337 hektar fördelade sig på 1210 hektar åker, 107 hektar betesmark, främst strandängarna samt 20 hektar tomtmark, i huvudsak i Barsebäcks by. Godsets huvudgård, med slottsmiljön i centrum, har successivt vuxit under 1900-talets andra hälft i takt med att övergången till större driftsenheter har minskat antalet utarrenderade gårdar. På huvudgården ligger maskinhall, verkstad, godskontoret samt det för Barsebäcks horisont så karaktäristiska silotornet, 50 meter högt utgör det ett landmärke som syns vida omkring.

Vy över godsområdet. Det stora silotornet tillvänster med sin originellt veckade fasad.

¹ Fideikommiss= egendom som är tänkt att bibehållas inom en släkt. Ett fideikommiss, som inte får säljas, ges bort eller pantsättas, ska odelat tillfalla en enda person inom släkten. Syftet med F var att säkra släktens framtida ställning. 1963 antogs en lag om avveckling av F.

Slottet

Barsebäcks slott uppfördes som ett s k fast hus under senmedeltiden. Det innebar att byggnaden var befäst och bestod av en hög länga med rektangulär plan av samma typ som Glimmingehus. Borgen var omgiven av vallgravar utgrävda i den sankna marken. Det ursprungliga stenhuset kom att allt väsentligt kvarstå fram till 1800-talets slut och ingår i den nuvarande byggnaden. Vissa moderniseringar i det inre och takutformningen skedde emellertid under 1700-talet. Vid den stora om- och tillbyggnaden 1889 höjdes huvudbyggnaden till tre våningar och försågs med två tvärsållade flyglar i två våningar. Den därigenom förstörade byggnaden erhöll en dekori rik Kristian IV-stil med höga svängda gavlar och dekorativa fönsteromfattningar. Den södra tvärflygeln har sedermera rivits och i dag är slottet avfärgad i en varm gul ton med beiga dekorationer under ett svartmålat plåttak.

Barsebäcks slott sett från öster...

...och från sydväst

Slottet är omgivet av en större parkanläggning med ursprung från 1700-talet. Såväl parken som dess omgivning präglas av det vidsträckta allésystemet.

Slottets park omges av höga trädrader

Ekonomibyggnader

Godsets centrum ligger strax sydöst om slottet och norr om byn och har så gjort sedan 1700-talet då ekonomibyggnaderna förlades hit efter att tidigare ha omgivit slottsbyggnaden på den holme som bildats av vallgravarna. Äldst av de befintliga byggnaderna är det två våningar höga spannmålsmagasinet i gråsten från 1800-talets början. Som ett led i moderniseringen av godsdriften uppfördes en rad nya byggnader, däribland djurstallar och de två gula bostadshus som ligger norr om ekonomibyggnaderna varav den norra fungerar som godskontor. På 1960-talet fick ekonomi-anläggningen sin nuvarande form då stallarna byggdes ut och förhöjdes för att fungera som maskinhallar. 1967 uppfördes den 50 meter höga silon som med genom sin specialkonstruktion och stora kapacitet är enastående i sitt slag. På området finns också en halmpanna utformad som en mindre silo. Det gamla häststallet fungerar idag bland annat som garage.

I likhet med många moderna gods präglas miljön av äldre och nyare bebyggelse som speglar utvecklingen i godsdriften

Äldre tiders godsmagasin...

...och yngre tiders

Byns miljö och växtlighet

Barsebäcks omgivningar utgörs av ett öppet och svagt kuperat landskap. Kusten och hamnen ligger bara någon kilometer från byn men de böljande åkrarna i väster skymmer sikten. Den närmsta större trädplantering finns kring godset, norr om byn. Den täta trädplanteringen ligger inom ett tydligt avgränsat område och bildar en fond för de nordsydliga gatorna i byn. Inne i byn finns förutom trädgårdarna även planteringar och alléer på offentliga platser och i gaturum. En sammanhängande skogsdunge finns invid kyrkan och prästgården. Kring kyrkogårdsmuren och på tomterna tillhörande skolan och prästgården, finns kastanjer och annat växtmaterial som traditionellt återfinns i miljöer som denna.

Längs med Slottsvägen som leder till godset finns en lindallé på ena sidan gatan. Den motsatta sidan kompletteras med nyplanterade träd fram till dess hustomterna tar vid. Dess tillkomst har säkert att göra med att man velat skapa en ståndsmässig entré längs godsets utfartsvägar. På den sida där de yngre träden står, finns på tomterna 1:3, 1:4 och 1:5 björkar planterade. Genom trädens ansenliga höjd görs allén komplett. På samma sätt har förmodligen även pileträden vid lantarbetarlängorna på Märgelvägen en gång utgjort en allé till utfartsvägen i norr.

Platsen mellan kyrkan och bygdegården ligger öppen och för att avgränsa rummet har de två vägarna som leder från kyrkan till bygdegården respektive skolan kantats av träd. Genom trädmarkeringen uppfattas platsen mera som ett torg vilket förstärks av dess centrala placering intill byns största vägkorsning. Torget har ingen funktion som mötesplats, speciellt inte eftersom den intilliggande affären lagts ner. Det har dock en betydelse som rumsskapare och binder samman byns viktigaste funktioner samtidigt som byns centrum markeras. Dessutom får man härifrån en överblick över byns omfattning. Godsets närhet gör sig påmint inne i byn då dess landmärke, den höga silon, syns även härifrån.

Byns utkant och centrum. Byn omges av ett öppet jordbrukslandskap och inte så långt därifrån, bakom backkrönet till byns norra utfart, ligger havet. Kyrkan utgör en fond till den trädplanterade öppna platsen som tillsammans med vägkorsningen markerar byns centrum.

En förklaring till varför en del gatehus ligger indragna på tomten är att byns gatunät förändrats. Sålunda ligger 77:42, 77:4, 77:5 och 77:2 en bra bit in på tomten utmed Dammvägen. Husen låg från början utmed en väg som fanns på andra sidan om husen, där tomtgränsen till de bakomliggande tomterna går idag. Flera av husen är

uppförda på 1830-talet sedan mark avstyckats från godset. Det var under detta decennium som byn skiftades – de flesta av gårdarna flyttades och de slingrande gatorna rätades ut. Det som från början var framsida har hamnat mot tomtens baksida och därför har också tillbyggnader och uthus hamnat i fokus på ett sätt som inte var tänkt från början. Då huvudentréerna inte längre ligger utmed gatan har de på husen 77:4 och 77:42 murats igen medan man i övriga två fall kunnat behålla entrén eftersom tillträdet till tomten förlagts till en gata som går intill husgaveln.

Vid andra gatehus som har kvar sin ursprungliga placering utmed gatan har den lilla platsen framför asfaltbeläggningen täckts med singel, kullersten, smågatsten eller gräsmatta. Oftast finns inga planteringar mer än i form av en enkel rabatt närmast huset eller växter i krukor på trappan. Den egentliga trädgården kan skymmas bakom ett staket eller ett plank. Platsen framför huset är fri från tydliga avgränsningar av det offentliga rummet, det vill säga gatan, och det privata. På så sätt skapas en intimitet som förstärks av att många av gatorna dessutom inte har någon trottoar. Gatans nära förbundenhet med bebyggelsen gör att minsta förändring av fasaderna påverkar även gaturummet. Därför har även detaljer som fönster, dörrar, handledare, trappor och utkastare en betydelse för upplevelsen av gatan.

De flesta gatehus som fortfarande ligger med långsidan utmed gatan har en öppen plats med en enkel framtoning. Bakom planket eller muren, placerade i linje med huset, finns trädgården och uthuset. Dessa hus bidrar till att ge gatan dess intima karaktär. Allén längs huvudgatan som går i nordsydlig riktning ger däremot ett mer elegant intryck.

Om tomternas framsidor ofta inte är avskärmade så är i varje fall trädgårdarna bakom husen inhägnade med häckar, murar, staket eller plank. Vid några trädgårdar finns det exempel på äldre kvarvarande smidesgrindar, vid andra är det bara ett par grindstolpar som avslöjar att det en gång funnits en grind. Medan staket och häckar byts ut allt eftersom trädgården och dragningar av gatan förändrats, är det oftast just grindar eller andra smidesdetaljer som handledare som bevarats. Dessa detaljer är oftast de enda som finns kvar från den tid då trädgården anlades.

Andra viktiga komponenter i ett äldre kvarter kan, förutom alléer, utgöras av träd som tillhör någon tomt. De björkar som står vid husknuten till 77:3 ger inte enbart prägel åt huset utan även åt hela gatan. På samma sätt utgör det ensamma lövträd, som förmodligen ingått i en allé och som står bredvid 34:7 i byns utkant, en viktig del i gatumiljön. Trädet som står på en svag förhöjning markerar bygränsen och ger karaktär åt hela gatan. Som sista exempel kan vårdträdet på prästgårdens tomt nämnas.

Asken som var ett vanligt förekommande vårdträd i äldre trädgårdar står som brukligt i rundeln och bidrar till platsens karaktär.

Bebyggelsen i Barsebäcks by ligger samlad i ett gatunät som dels är ett resultat av skiftet på 1830-talet och dels anläggandet av järnvägen. Dragningen av järnvägen kom att skära snett genom byn vilket satt sina spår genom att alla gator inte är rätvinkliga. Förutom gatunamnen är det idag bara de snett dragna gatorna och själva stationsbyggnaden som vittnar om att det en gång funnits ett järnvägsspår i byn.

4. KULTURMILJÖVÅRDENS BESTÄMMELSER

Lagar och regler

Bevarandet av vårt gemensamma kulturarv är en verksamhet som regleras i en rad lagar. **Kulturminneslagen** (KML, SFS 1988:950) inleder i sin första paragraf att det är en nationell angelägenhet att vårda och skydda vår kulturmiljö samt att ansvaret för detta delas av alla. Både enskilda och myndigheter skall visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön. Det innebär bland annat att om man planerar att utföra ett arbete på sitt hus så måste man se till att skador på kulturmiljön undviks eller begränsas. Kulturminneslagens kapitel två behandlar fornlämningar. Som fornlämning räknas *”lämningar efter människors verksamhet under forna tider, som har tillkommit genom äldre tiders bruk och som är varaktigt övergivna”*. I och kring Barsebäckhamn finns en rad fasta fornlämningar. Några finns omnämnda i kapitel 2. Det lagliga skyddet av fasta fornlämningar är mycket starkt. Vill man veta mer om traktens fornlämningar kan man vända sig till Länsstyrelsen eller till Regionmuseet i Skåne. Fornlämningarna finns också registrerade hos kommunen. En lista på fornlämningar i Barsebäckhamn återfinns längs bak i häftet. Genom Kulturminneslagen kan man väcka fråga om *byggnadsminnesförklaring*. Ett byggnadsminne kan bestå av enskilda hus eller hela miljöer. Vem som helst kan hos Länsstyrelsen väcka fråga om byggnadsminnesförklaring. För att ett hus eller en miljö ska bli byggnadsminne krävs dock att den bedöms vara *”synnerligen märklig”* ur kulturhistorisk synvinkel. Idag finns inga byggnadsminnen i Barsebäck.

Den nya **Miljöbalken** är ett instrument för att ta tillvara miljö och kulturvärden i landskapet i stort. Lagarna i Miljöbalken har företräde vid avvägningen mot andra lagar och ger ett starkt skydd för t ex kulturhistoriskt värdefulla kulturmiljöer som upptagits som Riksintressen. Riksintressen för natur- eller kulturvärden kan inrättas av Riksantikvarieämbetet och avgränsas av Länsstyrelsen. **Plan- och bygglagen** (PBL) vilket innebär att PBL skall tillämpas med Miljöbalken som utgångspunkt. Plan- och bygglagen ger kommunerna möjligheter att skydda byggnader och miljöer som är kulturhistorisk värdefulla utan att uppfylla Kulturminneslagens krav på att vara synnerligen märkliga. Med PBL kan byggnader skyddas vid kommunens planläggning och deras kulturhistoriska värde tas i beaktande vid byggnadsnämndens handläggande av byggnads- och rivningslovsärenden. I den övergripande *översiktsplanen* redovisar kommunen de allmänna intressena som PBL föreskriver och vilka hot eller riskfaktorer som bör beaktas. I *detaljplanen* och områdesbestämmelser kan hela kulturmiljöer få ett övergripande skydd med planbestämmelser som anger vilka hänsyn som skall tas vid förändringar. Man kan fastställa begränsningar i byggrätten t ex genom att inte tillåta större exploatering än befintlig för att undgå att hotet mot enskilda hus överhuvudtaget uppstår. Enskilda byggnader kan också vid planläggningen få ett särskilt skydd genom märkningen q eller k i den juridiskt bindande detaljplanen. Bevarandefrågor och skyddsbestämmelser regleras i plan- och bygglagens andra och tredje kapitel.

Byggnadsvård

Hur ska man som fastighetsägare gå till väga om man vill slå vakt om sitt hus och vilka värden bör man ta tillvara. Genom inventeringen är de hus som bedömts behöva skydd i detaljplan medtagna men kvalitéter att värna om finns naturligtvis ofta även i hus som saknar bestämmelser. Det man bör börja med om man behöver rusta upp, modernisera, bygga om och till sitt hus är att inhämta råd och kunskap. Finns det frågetecken rörande de kulturhistoriska värdena så kan man också ta kontakt med antikvariska instanser. Uppgifter om fastigheten finns hos kommunen vars arkiv också innehåller tidigare bygghandlingar. Genom att ta del av dessa och genom att läsa litteraturen om Barsebäck kan man få en bild av miljön och dess historia. Om förändringen av huset riskerar att påverka det kulturhistoriska värdet är det väl motiverat att ta kontakt med antikvarie för att i förväg bedöma hur värdena kan tas tillvara vid förändring. Några allmänna råd kan ges.

- Dokumentera huset före förändring genom fotografering, färgskrapning eller vid behov uppmätning av intressanta detaljer. Ta del av uppgifterna i kommunens arkiv och i litteraturen om Barsebäcks by och värden av äldre hus.
- Ta reda på hur man tidigare förändrat liknande hus. Studiet av goda och dåliga exempel är ofta lärorikt. Inte sällan blir förändringar mindre lyckade när man försökt göra ett i grunden litet eller anspråkslöst hus till något det inte är. Om- och tillbyggnader är dyrbara åtgärder och man kan om t ex utrymmesbehovet ökat ställa sig frågan om det inte är rimligt att byta till ett större hus än att försöka utöka sitt befintliga. Det finns ofta en gräns för hur stor tillbyggnad som är möjlig utan att huset förlorar både karaktär och proportioner.
- Undvik att tillföra äldre hus nya material som är främmande för dess historia och konstruktion. Ha respekt för ursprunglig stomme, äldre snickerier, ursprungliga ytskikt och material. Många tidigare vanliga material som t ex fasettlagd eternit som fanns på flertalet hus i Barsebäckshamn försvinner nu i rask takt och kommer vara borta i en snar framtid om man inte tar vara på de tak som finns kvar.
- Anlita konsulter och hantverkare med dokumenterad erfarenhet av liknande arbeten.
- Tag i god tid kontakt med kommunen för förhandsförfrågningar, sökande av bygglov eller rådgivning.

5. BESKRIVNING AV FASTIGHETERNA

För att möjliggöra ett bevarande av Barsebäcks kulturhistoriskt värdefulla bebyggelse krävs föreskrifter och väl motiverade beskrivningar av husens kulturhistoriska värde. Efter fotodokumentation och arkivinventering av samtliga hus i Barsebäcks by föreslås ett antal byggnader klassificeras som kulturhistoriskt värdefulla då de utgör minnen från byns historia och speglar samhällets utveckling från en by präglad av kyrkan och godset, till ett villasamhälle. I inventeringen redovisas byggnaderna utifrån fastighetsbeteckningarna för att underlätta sökningen i materialet. De kulturhistoriskt värdefulla husen rekommenderas att ges följande beteckningar i detaljplan:

q= Skyddsbestämmelse
Byggnad med särskilt kulturhistoriskt värde vilken bör skyddas i enlighet med 3 kap. 12 § PBL. Byggnaden får ej rivas eller exteriört ändras på sådant sätt att det kulturhistoriska värdet minskar.

k= Varsamhetsbestämmelse
Byggnad med kulturhistoriskt värde där varsamhetsbestämmelser bör anges för att precisera vilka egenskaper som enligt 3 kap. 10 § PBL skall tas till vara. Det handlar om byggnadens särdrag och dess byggnadstekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden för att möjliggöra att byggnadens karaktär bibehålls.

Plan- och bygglagens (PBL) 5:e kapitel 7 § ger kommunerna rätt att lägga skyddsbestämmelse q, eller varsamhetsbestämmelse k, för att precisera kraven i PBL:s tredje kapitel 12:e och 10:e paragraf.

Vid skyddsbestämmelse i detaljplan *"föreligger rätt till ersättning, om skadan medför att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörd del av fastigheten."* Det innebär i praktiken att endast om skyddsbestämmelserna medför att fastighetsägaren t ex tvingas underhålla en överloppsbyggnad han inte har användning för, eller att det finns krav på särskilt kostsamma material, kan fastighetsägaren resa krav på ersättning.

Vid rivningsförbud kan den enskilda få rätt till ersättning i de fall han kan påvisa *"skada som är betydande i förhållande till den berörda delen av fastigheten."* I de flesta äldre traditionella byggnadsmiljöer, där ett rivningsförbud kan komma ifråga, kan skadan inte anses vara betydande då fastigheterna oftast brukas för boende och är i gott skick samt detaljplanen inte medger betydligt större byggnader än befintliga.

Varsamhetsbestämmelser, k, gör aldrig den enskilde ersättningsberättigad. Inte heller rekommenderade skydds- eller varsamhetsbestämmelser i inventeringar eller bevarandeprogram.

Fastighetsägare av kulturhistoriskt värdefulla hus kan söka bidrag genom Länsstyrelsen för de extra kostnader som reparationer av kulturhistoriskt värdefulla byggnader kan leda till. Bidrag utgår då till så kallade antikvariska överkostnader dvs mellanskillnaden mellan vad åtgärden skulle kosta om den utfördes på ordinarie sätt och den högre kostnad som antikvariskt riktiga metoder kan medföra.

Barsebäck

Barsebäck 1:1, Prästgården

Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

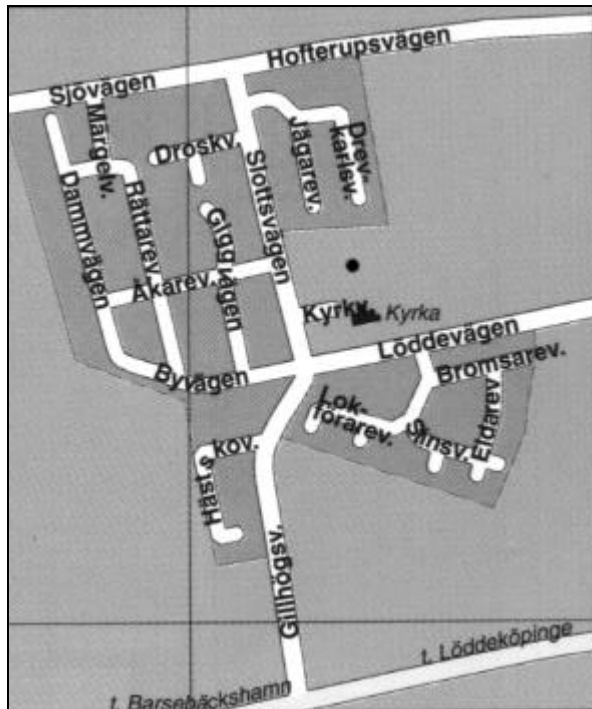
Funktion:

Läge: Markerad med punkt

Kyrkvägen 1

1730 genomgripande ombyggt 1897

Prästgård och församlingshem

Beskrivning: Prästgården utgörs av två sammanbyggda längor i 1 ½-plan. Den östra längan uppfördes i korsvirke troligen kring 1730. Årtalet finns inristat i hammarbandet över dörren på baksidan. Den rödmålade timran vilar på en putsad naturstenssockel. Facken är murade i rött tegel. De vitmålade spröjsade tvåluftsfönstren kröns av stickbågsvalv. Det östra takfallet är lagt med gult enkupigt tegel.

När den nyare längan uppfördes 1897, förändrades den östra längans gårdssida. Fasaderna kläddes med samma röda tegel som den nya längan. Dekoren blev dock enklare och fönstren något mindre. Idag har denna sida vita en- och tvålufts-fönster. Taket mot gården lades också om i samma röda enkupiga tegel som den nya längan. Tegeldekoren på 1897-års länga utgörs av omfattningar och kraftigt artikulerad gesims. Denna länga har i huvudsak vitmålade trelufts-fönster med T-post. Åt gården sitter takfallsfönster i gjutjärn.

Skorstenarna i rött tegel är bredare på den nyare byggnaden än den äldre.

Uthuset från 1930

Uthusets röda tegel är precis som på man-
gårdsbyggnaden murat i kryssförband. Valven
över tvåluftsfönstren är svagt böjda. Fönstren
och porten med smidesgångjärn är målade i
ljusbrunt.

Bevarandemotiv: Prästgården har haft en vik-
tig funktion i byns liv. Prästen har i många byar
fungerat som en förbindande länk mellan överhe-
ten och allmogen. Trots att byggnaderna tillkom-
mit vid olika tidpunkter är prästgårdsmiljön täm-
ligen väl sammanhållen. Detta tack vare den kon-
sekventa användningen av rött fasadtegel och
enkupigt taktegel. Genom att den östra längan är
delvis bevarad, åskådliggörs prästgårdens histo-
ria. En del av miljöns kulturhistoriska värde lig-
ger i att man kan studera skillnaden mellan de
allmogeanknutna äldre byggnadsskicket och det
sena 1800-talets mer borgerligt präglade bygg-
nadsskick. Korsvirkeslängan som vetter mot träd-
gården har en annan karaktär än gårdsfasadernas
tegeldekor. Det är viktigt att varje byggnads sär-
prägel bevaras vad gäller material och utförande.

Föreslagen planbestämmelse:

q

Barsebäck 1:3

Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

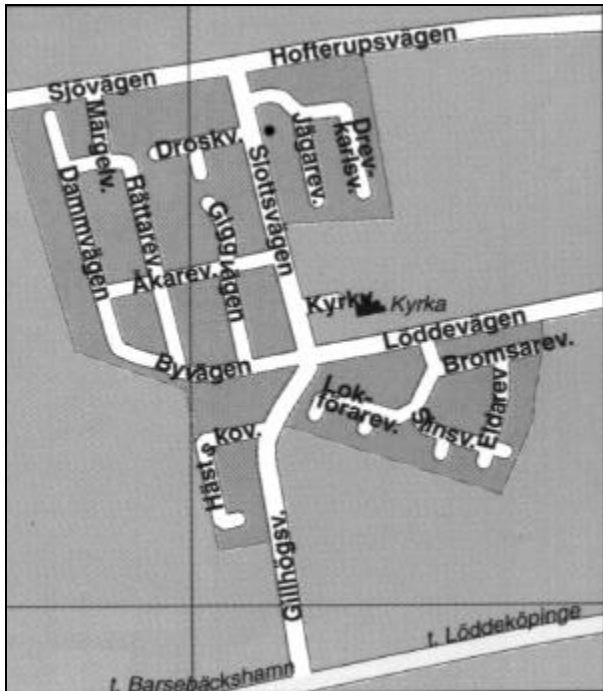
Läge: Markerad med punkt

Slottsvägen 14

1800-tal

-

Ursprungligen lanthandel och uthus, idag bostad och ateljé.

Beskrivning: Bostadshuset, vars fasader är klädda i rött tegel, ligger utmed gatan. Bostadshuset har genomgått flera ombyggnader men det friliggande uthuset som nu är ateljé är bättre bevarat. De två byggnaderna vilar på en låg grund. Sadeltaken i 40° lutning är täckta med fasettlagd grå eternit. Uthusets regelkonstruktion är klädd med vit stående panel med röda omfattningar och hörn. Spröjsade tvådelade fönster. Ett större tredelat fönster har tillkommit senare, i början av 1900-talet.

Bevarandemotiv: Som lanthandel hade byggnaden en stor betydelse för byn, här köptes förnödenheter och det fungerade som en mötesplats. Uthuset har flera detaljer som är bevarade vilket ger huset dess ålderdomliga karaktär. De spröjsade fönstren, bräddörrarna, panelen som är i samma färg och utförande även på gavelröstena är detaljer som är värda att ta till vara. Eternittakets lutning och proportioner harmonierar med byggnaden. Bostadshuset är av mindre kulturhistorisk betydelse.

Föreslagen planbestämmelse:

k

Barsebäck 1:5

Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

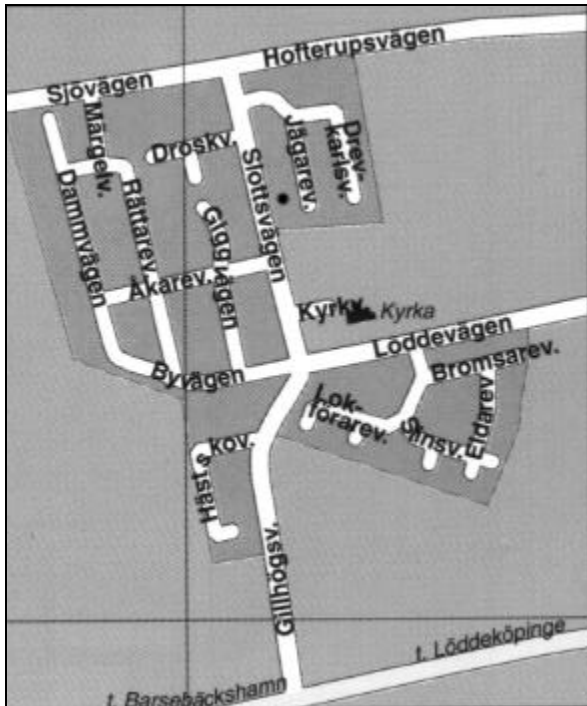
Läge: Markerad med punkt

Slottsvägen 10

1930-talet

-

Bostadshus

Föreslagen planbestämmelse:

Beskrivning: Egnahem med källare och ett senare tillbyggt garage från 1960-talet. Grå slätputsad sockel. Det röda fasadteglet är lagt i dekorativa munk- och löpförband. Fönstren är markerade med överstycken i stående skift. Gavelröset pryds med två små fönster på vardera sida om ett större fönster. Sadeltaket i 45° lutning är lagt med rödmalad plåt. Nyligen byggdes en takkupa mot gatan. Garagets fasad är klädd med grå prefabricerade stycken och täcks av ett platt tak med sarg av liggande brun panel.

Bevarandemotiv: Trots förändringar representerar byggnaden ett typiskt egnahem. Fasadmaterialet och murförbanden är viktiga delar i byggnadens karaktär.

k

Barsebäck 2:3

Grindhuset närmast byn

Grindhuset på andra sidan gatan

Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

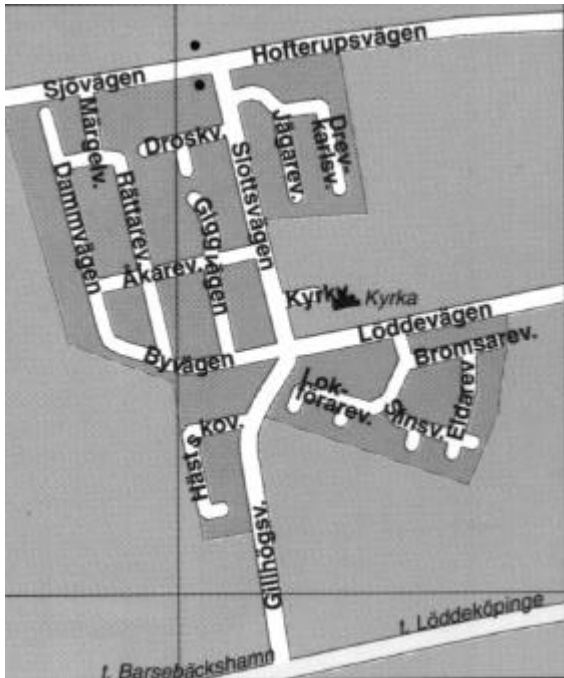
Läge: Markerad med punkt

Sjövägen och Slottsvägen

1800-tal

-

Bostadshus, grindhus

Föreslagen planbestämmelse:

Beskrivning: Grindhusen som ligger på var sin sida om Sjövägen har förmodligen ursprungligen varit helt identiska. Några förändringar har gjorts på båda men de är fortfarande lika. Husen är byggda i vinkel på en sockel av kluven sten. Det gula fasadteglat är lagt i kryssförband. Lister, omfattningar och hörnkedjor är i ofärgad puts. De bruna spröjsade tvåluftsfnstren har på det ena huset på några ställen bytts ut mot tvåluftsfnster. På detta har också vindskivor målats röda, medan de är bruna på det andra. De halvvalmade sadeltaken är lagda med enkupiga röda tegelpannor.

Bevarandemotiv: Grindhusens kulturhistoriska värde grundas på byns nära koppling med Barsebäcks gods. För förståelsen av byns framväxt har inte bara slottet en betydelse, utan även byggnaderna som tillkommit i godsmiljön. Samtliga byggnader är, så när som på en del ersatta fnster, dessutom så gott som i ursprungligt skick.

q

Barsebäck 2:3

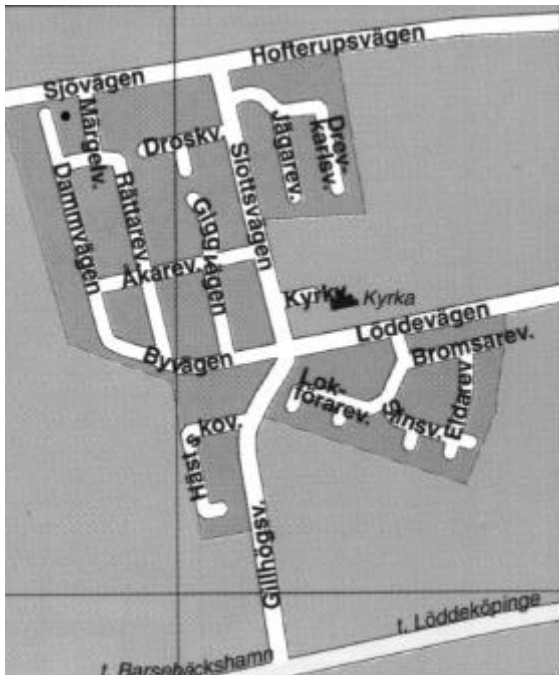
Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

Läge: Markerad med punkt

Bevarandemotiv: Lantarbetarlängornas kulturhistoriska värde grundas på byns nära koppling till Barsebäcks gods. För förståelsen av byns framväxt har inte bara slottet en betydelse, utan även byggnaderna som tillkommit i godsmiljön. Samtliga byggnader är, så när som på en del ersatta fönster, dessutom så gott som i ursprungligt skick.

Föreslagen planbestämmelse:

Sjövägen

Sent 1800-tal

-

bostadshus f.d. lantarbetarbostäder

Beskrivning: Lantarbetarbostäderna har inhyt 4 respektive 2 lägenheter. Båda byggnaderna vilar på svarta spritputsade socklar och är klädda med gul locklistpanel. Den nedre panelen är nyare än den övre som tidigare varit rödmålade. En del av fasaden är möjligen tilläggsisolerad. Lister, knutar, vindskivor, gördelgesims, omfattningar och fönster är vitmålade. Det ena huset har tvådelade fönster av 50-talstyp, medan det andra har tre-lufts-fönster med T-post. Vindskivorna på det förra huset är smyckade med en profilerad gulmålade list. Taken är lagda med rött enkupigt tegel och kröns av skorstenar i gult räfflat tegel som är skonade med rödmålade plåt.

Den stora längan borde skyddas från ytterligare förfall. Detaljer som bör bevaras i möjligaste mån är lister, panel, träsniderier under vindskivorna samt skorstenarnas utformning. Vid en eventuell ommålning av huset skulle man kunna använda sig av samma röda färg som det haft innan det målades Gult.

q

Barsebäck 20:5, Skolan

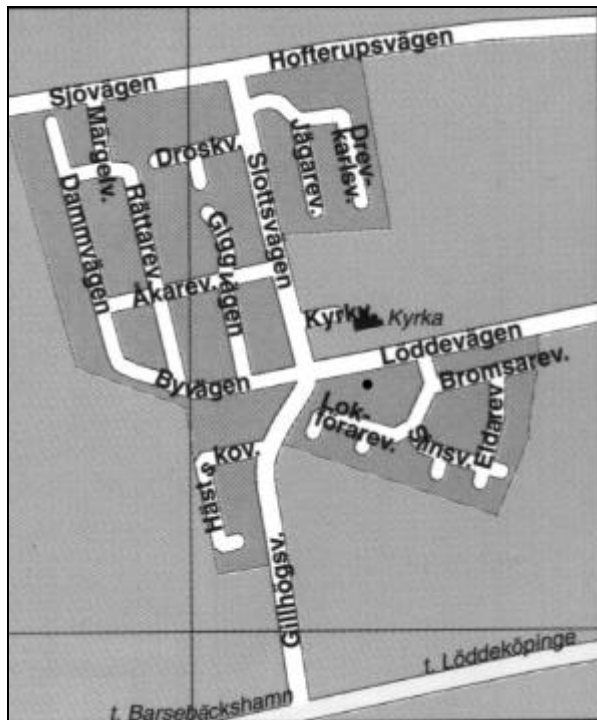
Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

Läge: Markerad med punkt

Adress: Löddevägen

Byggnadsår: Senare hälften av 1800-talet samt 1960-tal.

Arkitekt/byggmästare: -

Funktion: Skola och pumphus

Beskrivning: Skolbyggnaden i 1 ½ plan är byggd med två flyglar i vinkel. Den gula tegelmuren i kryssförband vilar på en grästensgrund. Fönsteromfattningar, fönsterbänkar, lisener och rundbågsfriser på gavlar är dekorerade med rött tegel. Vita tvådelade spröjsade rundbågsfönster pryder nedre botten medan ovanvåningen har vanliga spröjsade tvåluftsfönster. Den symmetriska framsidan pryds av två brunmålade dörrar med samma rundbågsform som fönstren. Sadeltaget, som har 45° lutning, täcks av fasettlagda röda eternitplattor.

Pumphusets grund består av grå betong. Längsidornas fasader är klädda i rött tegel murat i blockförband medan gavlarna är klädda med stående blåmålade panel. Två liggande fönster sitter längst upp ovanför panelen på framsidan. Längs längsidorna sitter vita enluftsfönster av varierande storlek. Pulpettaket är klätt med svart papp och avtäckt med koppar.

Bevarandemotiv: Skolan utgör tillsammans med kyrka och prästgård en sammanhållen miljö, representativ för ett skänkt bycentrum under slutet av 1800-talet. Tegeldekorerna i form av bågfriser, lisener och omfattningar i avvikande tegel tillsammans med de stora rundbågiga fönstren talar för att denna skolbyggnad är en mer påkostad lantsortsskola. Att byggnaden fick en så pass påkostad utformning kan ha att göra med godsets inflytande i byn. Eterniten har förmodligen ersatt papp eller tegelpannor men det stör inte helhetsintrycket då det till färg, struktur och proportioner utgör en smäcker taktäckning.

Pumphuset har ett för efterkrigstiden typiskt utförande. Samtliga element som ett kraftigt lutande pulpettak utan överhäng, skoningen i koppar och tegelfasader i kombination med träpaneler är ger

Pumphuset ligger i hörnet på skoltomten

byggnaden dess särprägel.

Föreslagen planbestämmelse:

q

Barsebäck 20:12

Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

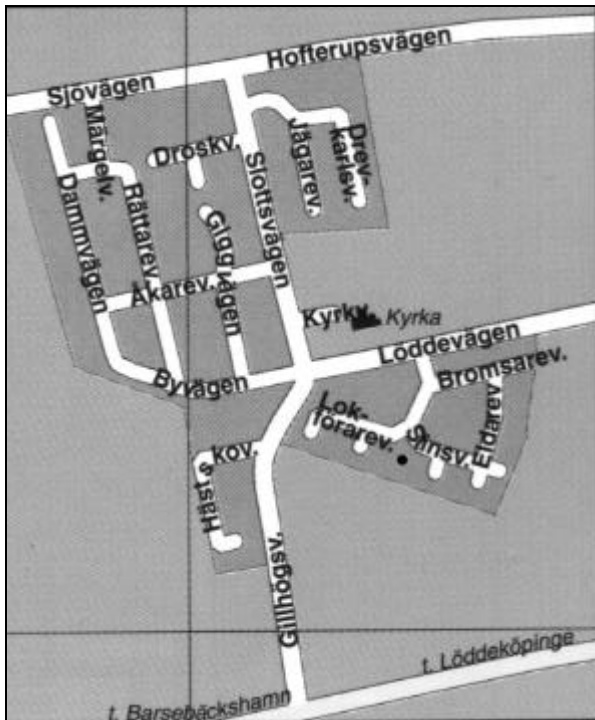
Läge: Markerad med punkt

Stinsvägen

1907

-

Bostadshus, f d stationsbyggnad

Beskrivning: Villa i 1 ½ plan med frontespis, källare och garage som är förbunden med huset via en hög trädgårdsmur. Sockeln är slätputsad i grått. Den vita fasaden är grovputsad. De sekundära enluftsfnönstren och vindskivorna är laserade i brunt. Sadeltaket är halvvalmat och täckt med tvåkupade grå eternitpannor. Skorstenen är klädd i svart plåt. En utkragad frontespis är symmetriskt placerad på byggnadens framsida.

Bevarandemotiv: Trots avsaknaden av perrong eller järnvägsräls säger husets placering i förhållande till gatorna i omgivningen något om dess forna användning som station. De regelbundet placerade stora fönsteröppningarna och framsidans frontespis talar för att det är en typisk representant för dåtidens stationsarkitektur. Stationen har en stor betydelse för att man i framtiden ska förstå att det funnits en järnväg i byn.

En liknande station är uppförd i Barsebäckshamn. Den har något fler bevarade detaljer.

Föreslagna planbestämmelse:

q

Barsebäck 34:7

Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

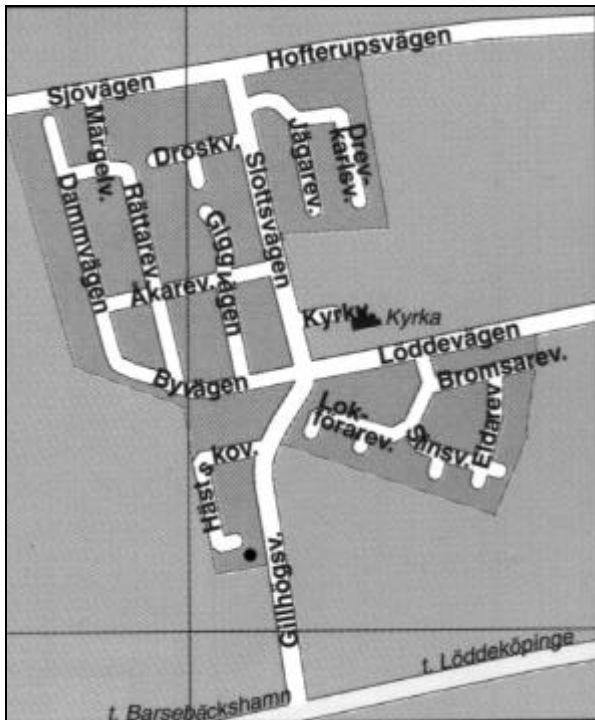
Läge: Markerad med punkt

Gillhögsvägen

Tidigt 1900-tal

-

Bostadshus

Beskrivning: Både bostad och uthus står på en sockel av natursten. På den förra är dock sockeln överputsad i mörkgrått. Husens sadeltak är täckt med sinuskorrugerad eternit. Bostadens fasader är klädda med gul locklistpanel. Fönstren utgörs av vita tvålufts-fönster med en högt sittande spröjs i varje bäge. Uthusetets fasader är av vit slätputs och röd korrugerad plåt. Det har dels gjutjärns-fönster med tio rutor och tvålufts-fönster med spröjs.

Bevarandemotiv: Till byggnadsstilen påminner detta hus om enkla lantarbetarbostäder. Även detta hus ligger i utkanten längs med en av utfartsvägarna. Detaljer som bör tas tillvara är takets proportioner med litet uthäng och fönstrens indelning. Uthuset är lika viktigt att skydda från förändringar. Dess putsade fasader med gjutjärns-fönster ger en antydning om även bostadshusets ålder trots att detta panelats.

Föreslagen planbestämmelse:

k

Barsebäck 77:2

Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

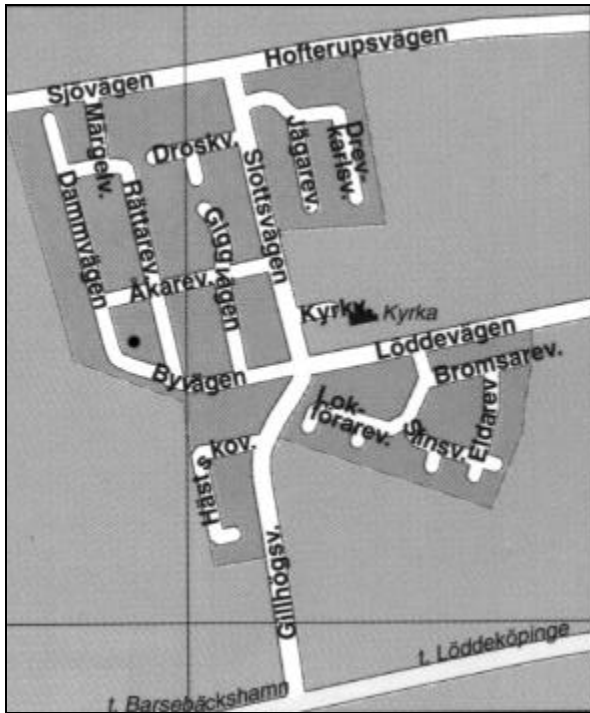
Läge: Markerad med punkt

Byvägen 12

1830-talet

-

Bostadshus

Beskrivning: Gatehuset är byggt i vinkel. Fasaderna är putsade och målade i vitt medan röstena är skyddade med sidi-plattor. Sadeltaket är lagt med grå sinuskorrugerad eternit. De två skorstenarna är murade med rött tegel. Fönstren är en-, två- eller tredelade och brunmålade.

Bevarandemotiv: Gatehuset har trots att senare material tillkommit kvar sina proportioner som karakteriserar enklare byhus från 1800- och tidig 1900-tal. Fortfarande finns kännetecknande former som en nått takkonstruktion, låg sockel samt förhållandevis små fönsteröppningar kvar. Eternittaket som har följt efter ett papptak eller halm-tak är idag åldrat och väl anpassat till byggnadens volymer och takutformning. Eterniten i gavelröstena kan ses som 1900-talets motsvarighet till äldre tiders ris- eller halmgavlar eller senare trä-panel.

Föreslagen planbestämmelse:

k

Barsebäck 77:3

Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

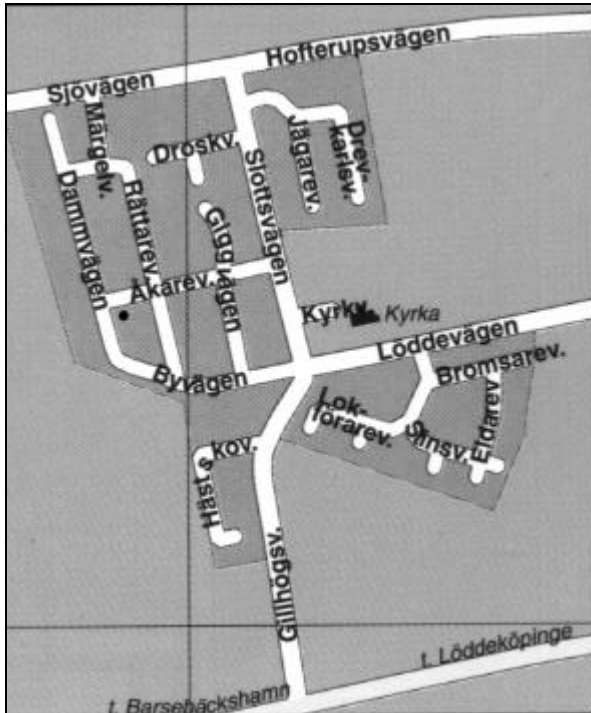
Läge: Markerad med punkt

Åkarevägen 11

1830-talet

-

Bostadshus

Föreslagen planbestämmelse:

Beskrivning: Längan är tillbyggd med en vinkelbyggnad. Huset är byggt i en våning med en senare inredd vind. Den låga naturstenssockeln är övermålad med mörkgrå färg. Fasaderna är spritputsade med släta hörn och omfattningar. De blåmålade tvåluftsönstren med spröjs är inte ursprungliga men anpassade till huset. På husets östra långsida har fönstren raka överstycken i gult tegel. Under taksprånget skymtar bjälkändarna som är svartmålade, likt gavelrösternas och takkupans locklistpanel. På sadeltaket som är lagt med enkupiga röda tegelpannor finns åt ena fallet två små takfönster av äldre typ och åt det andra en bredare takkupa. Skorstenarna är vitslammade och skonade med svart plåt.

Bevarandemotiv: Huset har trots förändringar i stort bibehållit en traditionell karaktär i fasadbehandling, fönsterindelning och takmaterial .

k

Barsebäck 77:4

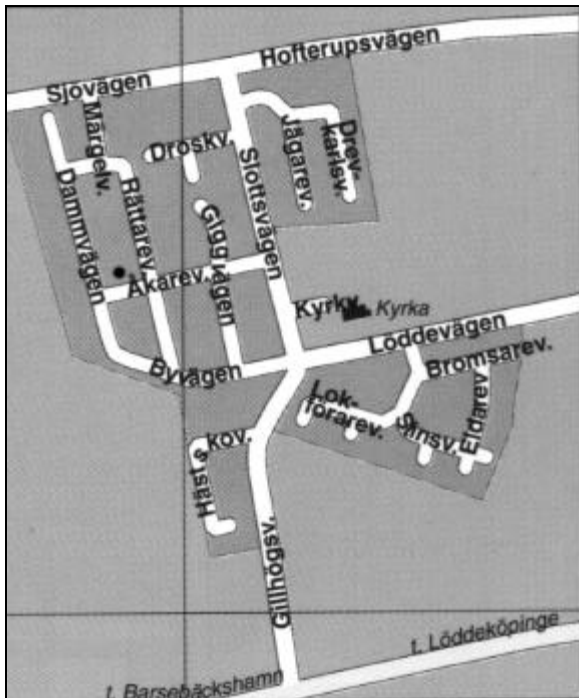
Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

Läge: Markerad med punkt

Föreslagen planbestämmelse:

Åkarevägen 12

1830-talet, tillbyggt 2000

-

Bostadshus

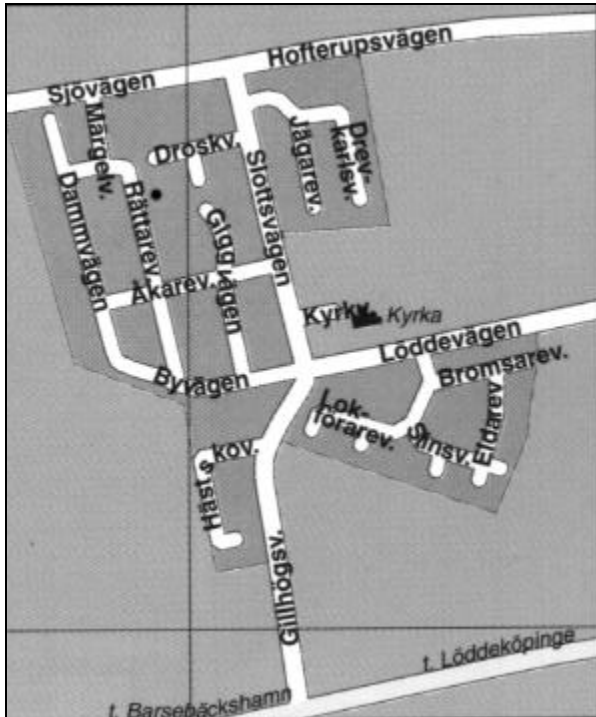
Beskrivning: Envånings bostadshus med delvis inredd vind. En tillbyggnad i vinkel och vid den ena gaveln. De vitkalkade fasaderna är spritputsade med släta omfattningar. Den låga sockeln är gråmålad. Bjälkänden under det med plåtpannor täckta sadeltaket är synlig. Fönstren är svartmålade och tvådelade. Tillbyggnaden där huvudentrén numera finns har ett flackt svart plåttak. Uthuset som ligger längst in på tomten har fasader klädda med vit stående panel och tak av svart fasettlagd papp.

Bevarandemotiv: Tomtens uppfartsväg, liksom grannens på motsatta sidan om vägen (77:3) har utgjort en del av ett äldre vägsystem. Tack vare att gatstupparna finns kvar, kan man förstå varför husen inte längre ligger med långsidan mot gatan. Huset är välbevarat och har fått tillbaka sin ingång på den forna framsidan. Takmaterialet är nytt och fönstren är sekundära men huset har trots det inte förlorat sin prägel. Om man ser till läget, uppfarterna som går längs huset och till viss del även utseendet fungerar det som en pendang till 77:3. Det är framförallt här som betraktaren får en uppfattning om hur miljön kring de äldre byggnaderna förändrats sedan 1800-talet.

Barsebäck 77:8

Adress:
Byggnadsår:
Arkitekt/byggmästare:
Funktion:
Läge: Markerad med punkt

Föreslagen planbestämmelse:

Rättarevägen 12
1900-1910
-
Bostadshus

Beskrivning: Bostadshus med senare tillbyggnader i form av en länga i vinkel och ett entréparti. Tegelmuren är lagd i kryssförband och senare vitmålad medan tillbyggnaden är slätputsad. Fönstren utgörs av en- och tvåluftsfönster med spröjs. I ett av gavelröstena som är klädda med svart locklistpanel har ett större fönster tagits upp. Sadeltaket i 40° vinkel, är täckt med rött enkupigt tegel. Utbyggnaden har ett plant tak med sarg i svartmålad liggande panel medan entrén har ett valmat lågt tak. Takkupor med brunmålad panel och skärmtak finns i båda takfallen.

Bevarandemotiv: Visserligen är tegelfasaden övermålad men tegelstommen är under färgskiktet fortfarande skönjbar. Av det som går att urskilja, valvslagningar och dylikt, har fasaden inte förändrats. Även grästensmuren, de enkupiga tegelpannorna samt de äldre skorstenarna är bevarade i ett äldre utförande.

k

Barsebäck 77:9

Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

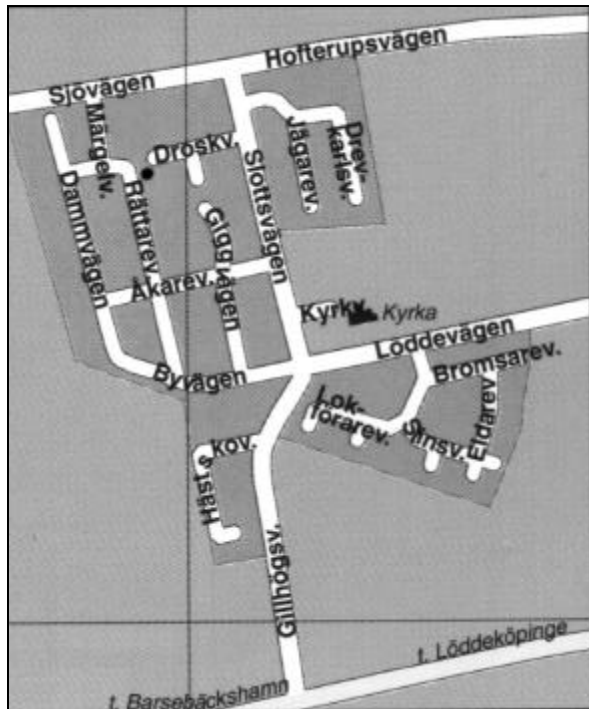
Läge: Markerad med punkt

Rättarevägen

1800-tal, senare tillbyggt

-

Bostadshus

Föreslagen planbestämmelse:

Beskrivning: Gathuset vars korsvirkesstomme är delvis ombyggd har en tillbyggnad i vinkel av yngre datum. Huset är vitputsat och har längs ena fasaden rester av en svartfärgad korsvirkestimra idag troligen utan konstruktiv funktion. Enluftsfönstren med imiterade spröjsar är försedda med fönsterluckor. På sadeltaket som är lagt med tvåkupiga svarta betongpannor finns i det ena takfallet en bred takkupa. Tegelskorstenen är vitmålad.

Carporten intill är byggd under platt tak med sarg av liggande svartmålad panel.

Bevarandemotiv: Synliga delar av stommen i den äldre delen är trots smärre förändringar relativt väl bevarad. Takets lutning och fasadernas huvudsakliga utseende har inte förändrats. Den äldre delen av huset ligger utmed en gångväg som utgör en förlängning till Droskvägen, alltså på samma sida som 77:10 och 77:43. Alla tre hus utgör ett viktigt inslag i gatumiljön då de tydligt visar var byns gränser i norr gick. Inte så långt därifrån ligger lantarbetarlängorna och grindhusen.

k

Barsebäck 77:10

Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

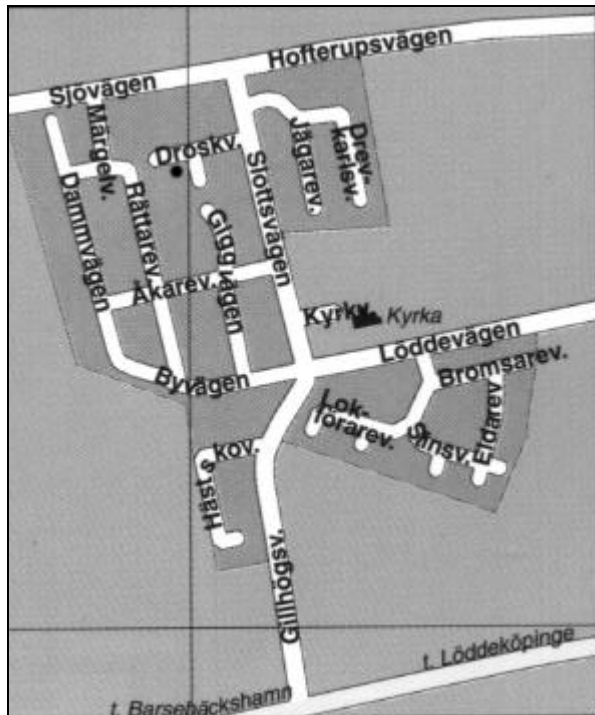
Läge: Markerad med punkt

Droskvägen

1800-tal

-

Bostad

Beskrivning: Gatehus i en våning med delvis inredd vind. Huset vilar på en grov naturstenssockel som är slätputsad och svartmålade. Fasaderna är gulputsade med vita släta omfattningar och hörn. På baksidan finns en liten tillbyggnad. Röstets panel, enlufts-fönstren, fönsterbänkarna i plåt samt dörren är grönmålade. Röstenas enlufts-fönster med lösspröjs och vindskivor är vita. Saldeltaket är belagt med fasettlagd röd eternit vars kanter är avtäckta med svart plåt. Skorstenen är uppförd i rött tegel. Uthus i slät stående panel med tak av fasettlagd röd eternit.

Bevarandemotiv: Gatehuset är relativt väl bevarat. Takmaterialet är ej ursprungligt och inte heller fönstren, men då proportionerna inte förändrats stör dessa detaljer inte helhetsintrycket. Den smala huskroppen har bibehållits tack vare att ingen tilläggsisolering gjorts och att taket inte skjuter ut från fasaden. I äldre tid har troligen fasaderna varit vitkalkade men den nuvarande gula med vita omfattningar och grönmålade snickerier anknyter till 1900-talets smak.

Föreslagen planbestämmelse:

k

Barsebäck 77:18

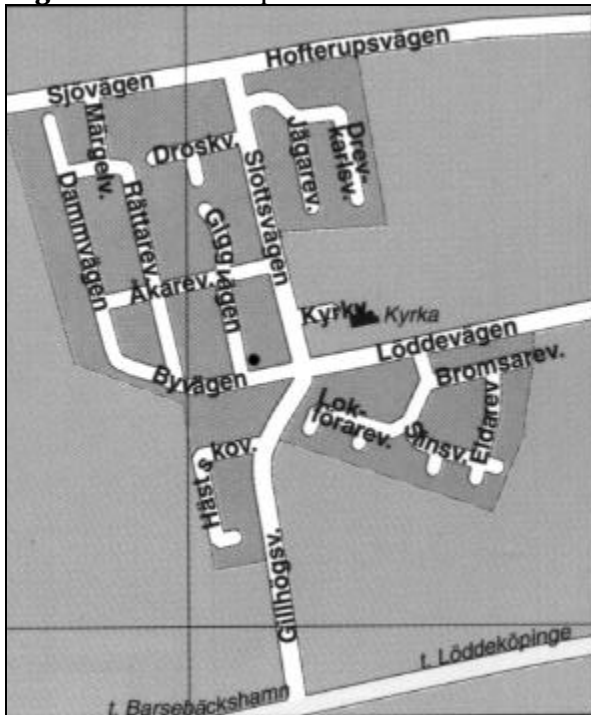
Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

Läge: Markerad med punkt

Föreslagna planbestämmelse:

Giggvägen

Ca 1900

-

Bostadshus

Beskrivning: Gatehus med tillbyggnad i vinkel och uthus/bryggghus. Sockeln utgörs av grämälad betong. Vitmålad kvastad puts täcker hela fasaden, ända upp till taknocken. Dörren och de blå tvåluftsfönstren markeras med svagt segmentformade inramningar. Taket är lagt med enkupiga röda tegelpannor.

Bryggghusets tegelmur är liksom trädgårdsmuren vitslammad. Dess sadeltak är lagt med svart korrugerad plåt medan muren avtäckts med röda tegelpannor.

Bevarandemotiv: Gatehuset representerar en senare byggnadsstil än de äldre, med en högre sockel, större fönster och en kortare men djupare huskropp. Det har liksom dessa i samma enkla utseende vid gatan med en gräsmatta kantad av smågatssten och en liten rabatt invid husväggen. Trädgården och tillbyggnaden ligger bakom skyddande buskar och mur, enligt traditionellt manér.

k

Barsebäck 77:20, Bygdegården

Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

Läge: Markerad med punkt

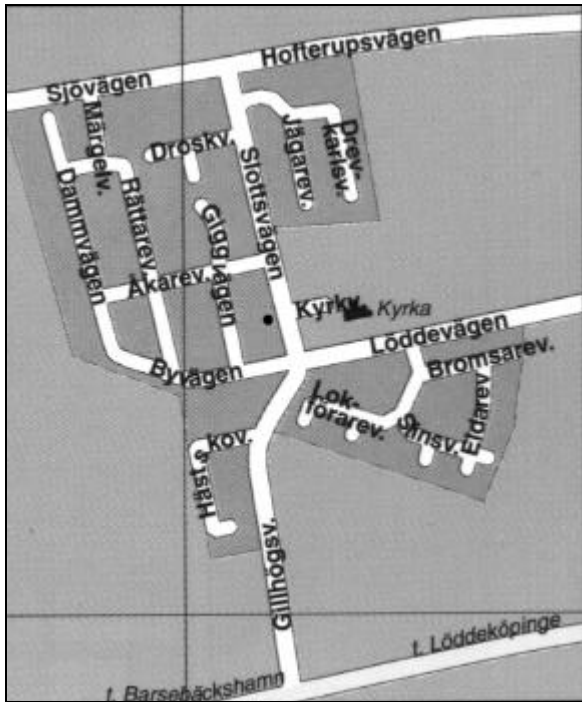

Slottsvägen 3

1800-tal, möjligen med på 1832-års skifteskarta.

-

Bygdegård, f d bostadshus

Beskrivning: Den vitputsade längan är i en våning med vasstäckt sadeltak. Stommen är i korsvirke som överputsats. Grästenssockeln är putsad och färgad med kimrök. Förutom tre liggande fönster utgörs alla fönster på bottenplanet av bruna tvåluftsfönster med spröjs. På ena röstet, klätt med faluröd locklistpanel, sitter ett större vitmålat och småspröjsat fönster. Den halvbågsformade lunettfönstret ser ut att vara äldre än det nedre treluftsfönstret. Vid samma gavel finns en välringklocka. En delvis inbyggd vitputsad skorsten finns å ena gaveln och en mindre på nocken.

Bevarandemotiv: Byggnaden uppvisar flera drag typiska för traditionella bostadshus. Idag är taket lagt med stråtak och ryggträd, fasaderna är vitmenade och fönstren har en traditionell placering. Byggnaden ligger centralt i byn och utgör ett viktigt blickfång. Denna rest av den tidigare agrart dominerade byn, utgör en viktig beståndsdel i den äldre bykärnan tillsammans med kyrka, prästgård, skola och affär.

Föreslagen planbestämmelse:

q

Barsebäck 77:29

Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

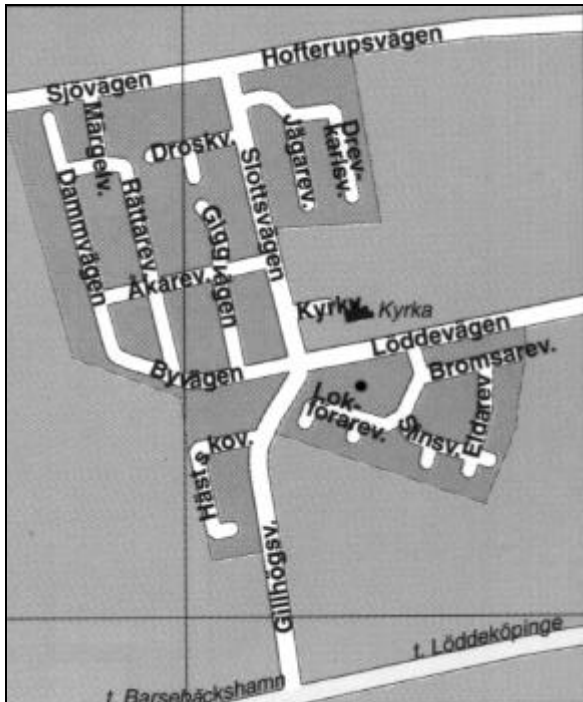
Läge: Markerad med punkt

Lokförarevägen 1

1900-1920

-

Bostadshus

Beskrivning: 1 ½ plans bostadshus med frontespis och veranda på gaveln. Baksidans utbyggnad i ett plan har tvåluftsfönster och flackt papptäckt tak. Hela huset, inklusive skorsten, är vitputsat. Fasaden är spritputsad med omfattningar och hörn av slätputs. Sockeln är gråputsad. Vindskivor och enluftsfönster på den äldre delen är brunmålade, till skillnad från verandans spröjsade fönster som är vita. Det fasettlagda grå eterniten täcker sadelkonstruktionen på såväl huvudbyggnad som veranda och frontespis.

Bevarandemotiv: Huset är en av de äldre sekel-skiftesvillorna som ligger i närheten av stationen och som troligtvis byggts i samband med järnvägslinjens öppnande. Genom en planlösning med veranda och frontespis och indragningen på tomten skiljer sig dessa villor från de enklare gathusen. Huset ger trots sin enkla form en mer stadsmässig karaktär som speglar ett nytt skede i byns historia.

Föreslagen planbestämmelse:

k

Barsebäck 77:30

Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

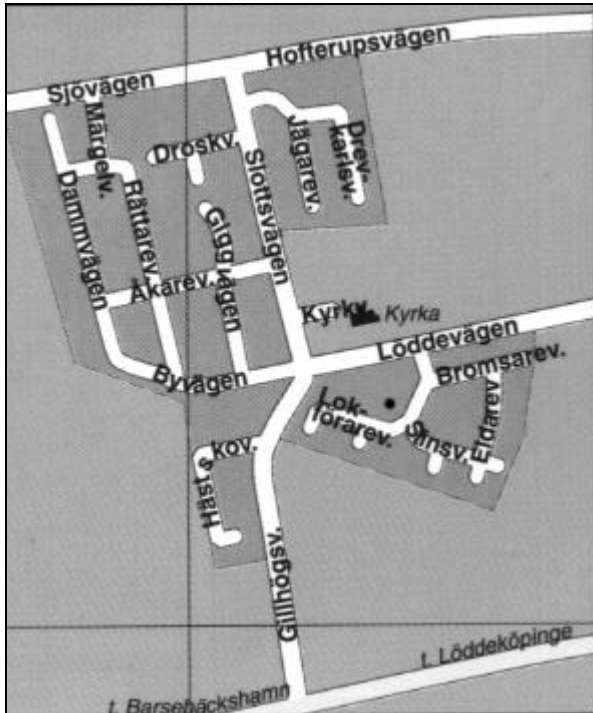
Läge: Markerad med punkt

Lokförarevägen 3

1900

-

Bostadshus

Beskrivning: 1 ½ plans bostadshus med källare och T-formad plan. Baksidans utbyggnad, veranda och takkupor är tillägg från senare tid. Fasaden är spritputsad och gulmålad med vita släta murband, knutar och omfattningar. Både veranda och takkupor är klädda med locklistpanel, den förra gulmålad med vita knutar och den senare helt vit. Såväl det halvvalmade sadeltaket som verandans flacka sadeltak och kupornas skärmtak är täckta med betongpannor i rött.

Tomtens uthus har samma färgsättning som bostadshuset med gul locklistpanel, vita knutar och rött enkupigt tegeltak.

Bevarandemotiv: Detta hus avviker från traditionell utformning i byn och är möjligen tillkommit i samband med järnvägens framdragande. Karaktären präglas av puts med dekorinslag, halvvalmat tak och veranda.

Föreslagen planbestämmelse:

k

Barsebäck 77:31

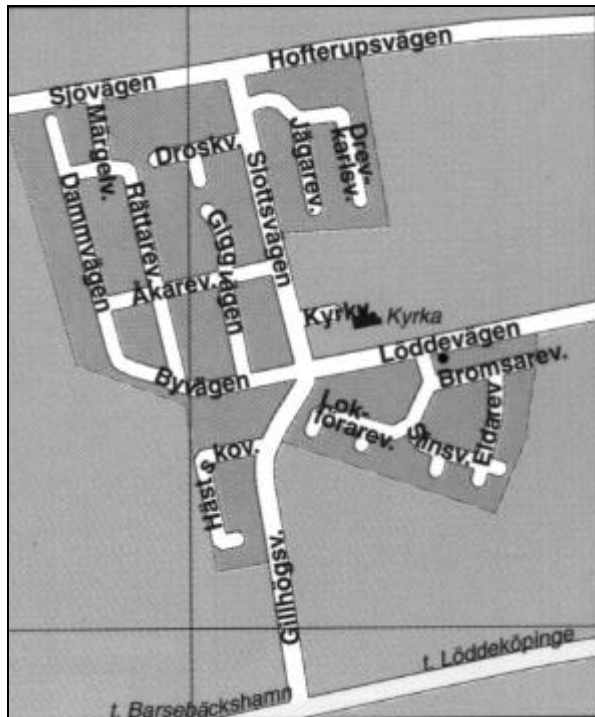
Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

Läge: Markerad med punkt

Föreslagen planbestämmelse:

Löddevägen 6

1900, ombyggt 1996

-

Bostadshus

Beskrivning: envånings bostadshus med källare, friliggande uthus i vinkel samt jordkällare. Bostadshusets naturstens-grund är fogad med cement. Konstruktionen på båda husen består av murat gult tegel. Samtliga gavelrösten i fasspondad stående panel är rödmålade, liksom vindskivorna. Röstena, liksom de nuvarande tvåluftsfönstren med korspostliknande lösspröjs i klarlack kom till vid renoveringen 1996. Huset fick vid detta tillfälle också nya dörrar, skorsten och takfot. Enkupigt tegel återfinns på båda husens sadeltak. Uthuset som är byggt 1996 är murat med tegel i blockförband. Två röda gjutjärnsfönster med nio rutor är bevarade, liksom de rödslammade segmentformade valven som också finns på bostadshuset. Proportioner och takutformning antyder samband med järnvägsbebyggelsen.

Bevarandemotiv: Huset ansluter sig till många andra gatehus med sitt gula tegel med röda tegeldekorer i form av fönsterbänkar och valv. Det gula tegeltaket är inget vanligt takmaterial i byn, men det förstärker husets karaktär.

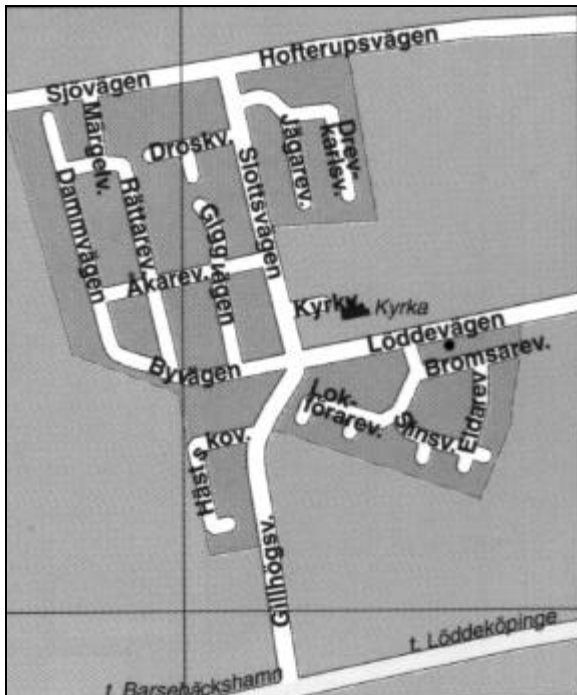
Uthusets gjutjärnsfönster är av äldre typ och fungerar bra i miljön.

k

Barsebäck 77:32

Adress:
Byggnadsår:
Arkitekt/byggmästare:
Funktion:
Läge: Markerad med punkt

Föreslagen planbestämmelse:

Lötdevägen 8
1900
-
Bostadshus

Beskrivning: Vitputsad 1 ½ plans bostadshus med källare. Uthuset ligger i vinkel till bostadshuset. En mur förband tidigare de båda husen. Bostadshuset är troligtvis murat i tegel på en sockel av gråmålad natursten. Teglet är överputsat i grov puts och vitmålat. Gavelröset är liksom tak och kupa plåtförsett. Den svarta plåten ska efterlikna locklistpanel respektive tegelpannor. De vita tvådelade fönstren är precis som uthusets svarta enlufts-fönster sekundära.

Uthusets tegelmur kan skönjas under det vita färgskiktet. Dess sadeltak är också försett med svart tegelliknade plåt. Öppningen till vinden är försedd med en lucka.

Bevarandemotiv: Huset har en liknande plan och form som grannhuset 77:31 och torde vara från samma tid.

k

Barsebäck 77:33

Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

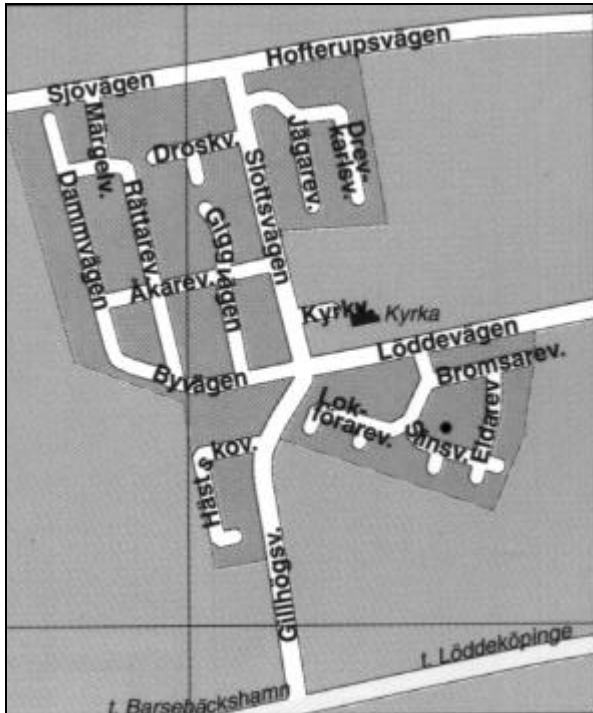
Läge: Markerad med punkt

Stinsvägen 3

Tidigt 1900-tal

-

Bostadshus

Beskrivning: Villa i 1 ½ plan med källare och uthus kombinerat med garage. Huset utmärker sig främst för sin smäckra tegeldekoration i form av murband och omfattningar. Hela fasaden, inklusive ornamentiken är överputsad och vitmålad, medan sockeln är gråmålad. De nya vita en- och tvåluftsfönstren har utanpåliggande spröjsar. Verandan som är av senare datum är liksom resten av huset vitputsad under sadeltak lagt med takpanneimiterande rödbrun plåt. Takets lutning är ungefär 40°.

Uthuset är klätt med brunmålad masonite med trälistor i syfte att efterlikna locklistpanel. Gavel-fönstret är troligtvis det enda kvarvarande äldre fönstret. Sadeltaket täcks med sinuskorrugerad eternit.

Bevarandemotiv: Huset ligger i villakvarteren närmast stationen och utgör med övriga villor en värdefull miljö. Det här husets kulturhistoriska värde hänför sig främst till den ursprungligen rika tegeldekorationen som idag tyvärr är övermålad samt till uthusets vars proportioner bibehållits trots att nytt tak lagts och nya fasader i brun masonite tillkommit.

k

Föreslagen planbestämmelse:

Barsebäck 77:34

Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

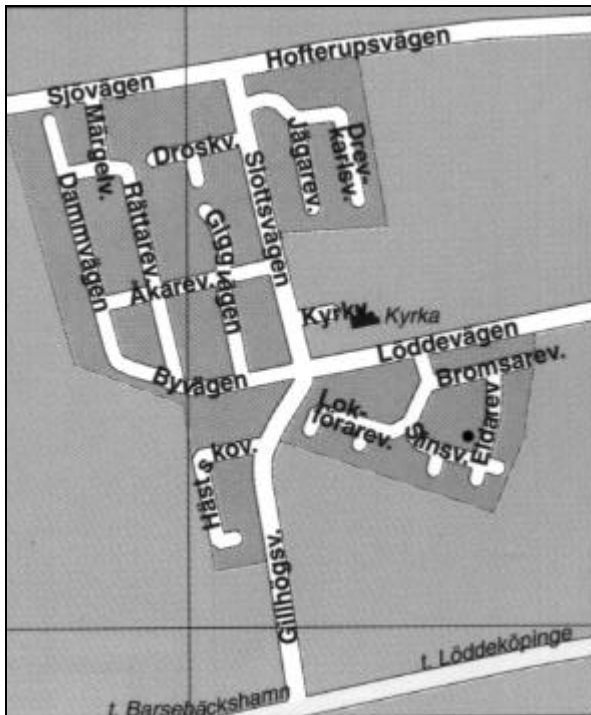
Läge: Markerad med punkt

Stinsvägen 7

1920-talet

-

Bostadshus

Beskrivning: 1 ½ plans villa och uthus med garagetillbyggnad. Både uthus och bostad är murade med 1 ½ stens tjocklek i rött munktegel. Fasadens ornamentik hänför sig till de stickbågsformade valven och gesimsen som är utkragad med tre skift. Källarsockel och trappor är gråputsade. De vita tvåluftsfönstren med spröjsar har på ett par ställen blivit utbytta mot tvåluftsfönster. Sadeltaken i 45° lutning har fasettlagda grå eternit. Såväl tak som de röda tegelskorstenarna har plåtskoning.

Garaget är byggt med platt tak med sarg och har liknande tegel som bostadshuset.

Bevarandemotiv: Fastän det är yngre än områdets övriga sekelskiftesvillor har det vissa gemensamma nämnare, som den omgivande trädgården. Denna villa är ovanligt väl bevarad, till och med fönster och överljus ovanför gaveldörren är i original. De enda synliga förändringar som gjorts på detta hus är att två av ena gavelns fönster ersatts med tvåluftsfönster samt att en plåtskoning satts runt taket.

Föreslagen planbestämmelse:

k

Barsebäck 77:39

Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

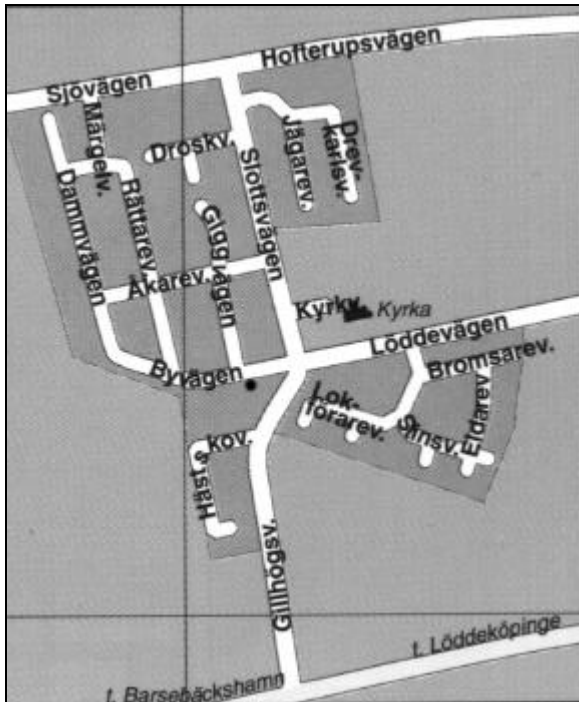
Läge: Markerad med punkt

Byavägen

1850, tillbyggt 1992

-

Bostadshus

Beskrivning: 1 ½-plans bostadshus med uthus från 1970-talet. Vid ombyggnaden 1992 tillkom en länga i vinkel. Den äldre delen har en grästensgrund som blivit pågjuten med betong, medan den nyare delen har en slät obehandlad betongsockel. Regelstommen är tegelklädd, putsad och vitkvastad. Gråmålade locklistpaneler skyddar gavelrösternas och takkupans väggar. Falsad grönmålade aluminium täcker de båda sadeltaken vars lutning är som mest 50°. Fönstren är blåmålade med två lufter och spröjsar. Det äldre husets halvcirkelformade takfönster har fått stå modell till fönstren i den nyare längans ovanvåning.

Uthuset som också blev renoverat på 1990-talet är vitputsat med pulpettak i röd plåt.

Bevarandemotiv: Den äldsta längan är ett av de äldsta daterade husen i byn. Genom dess läge, mitt i centrum har det en viss betydelse för gatumiljön. Med hänsyn därav och dess bevarade skick har det ett kulturhistoriskt värde. Tillbyggnaden har anpassats efter den äldre med tanke på materialval och utförande.

Föreslagen planbestämmelse:

k

Barsebäck 77:42

Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

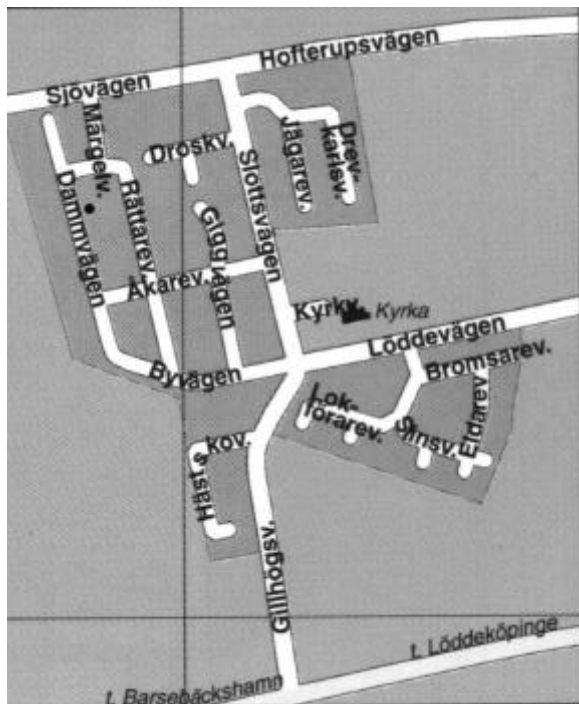
Läge: Markerad med punkt

Dammvägen 10

1800-tal

-

Bostadshus

Beskrivning: Gatehus som ligger indraget på tomten med brygghus intill. Husets framsida är putsat med vitmålad spritputs ända ner till marknivå. Omfattningarna kring de vita två- och tredelade fönstren är slätputsade. Resten av sidorna är klädda med likadant gult kryssmurat tegel som brygghuset. Dörrar och karmar på båda hus är rödmålade, liksom brygghusets locklistpanel. Sadeltaken i 45° vinkel är täckt med röd horisontallagd papp. Skorstenarna på båda hus är murade i gult tegel.

Garaget är klätt i vit stående panel under pulpettak med sarg i rödmålade panel.

Bevarandemotiv: Bostad och brygghus utgör en enhet vad gäller material- och färgval. Båda har exempelvis papptak, något som är ett förhållandevis ovanligt takmaterial i byn. Det enkla takmaterialet passar husen väl och utgör en del av det kulturhistoriska värdet.

Föreslagen planbestämmelse:

k

Barsebäck 77:43

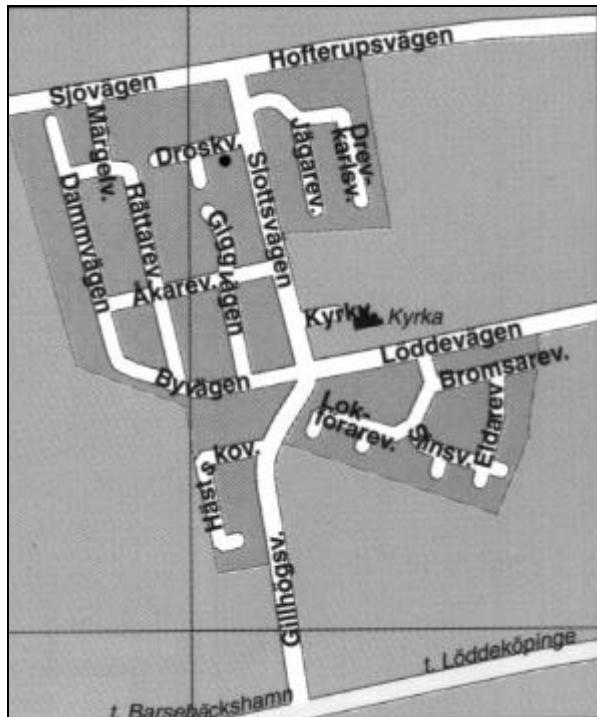
Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

Läge: Markerad med punkt

Föreslagen planbestämmelse:

Droskvägen 3

-

-

Bostadshus

Beskrivning: Gatehus i 1 ½-plan med uthus. Fasaderna utgörs av slät vit puts, sockeln är slätputsad och gråmålad. Gavelpartiet och den senare tillkomna verandan på framsidan är klädda i rödmålade locklistpaneler. Fönstren är tvådelade med imiterad spröjs och blåmålad. Sadeltak med svartglaserade tvåkupiga tegelpannor.

Uthuset är klätt med brunmålad stockpanel med vita hörn och spröjsade fönster. Uthusets tak är täckt med samma takmaterial som huvudbyggnaden.

Bevarandemotiv: Gatehuset utgör en enhet med de tre andra äldre husen som ligger på samma sida Droskvägen. Detta ligger liksom grannhuset och 77:10, väl exponerat varför minsta förändring påverkar helhetsintrycket. Huset har utsatts för en del sentida förändringar men fönsterplaceringarna förefaller vara de äldre. Det kulturhistoriska värdet ligger huvudsakligen i stomme och placeringen på tomten.

k

Barsebäck 77:44

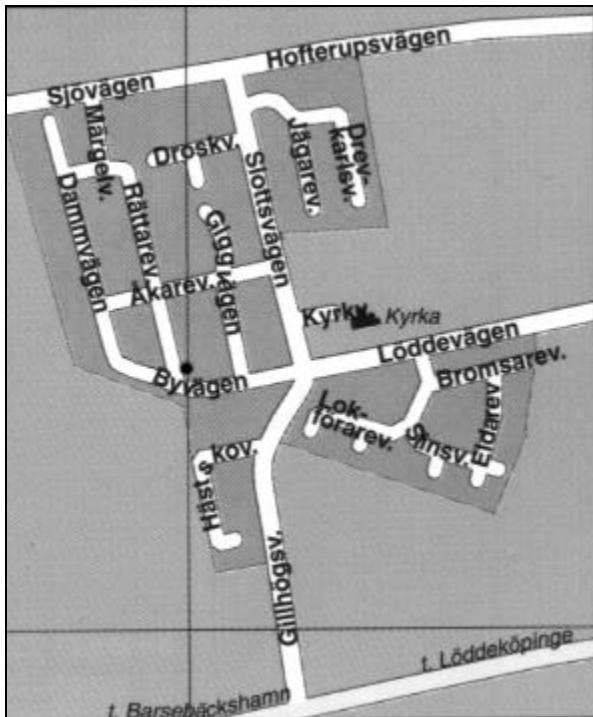
Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

Läge: Markerad med punkt

Föreslagen planbestämmelse:

Byvägen

Ca 1900

-

Bostadshus

Beskrivning: Gatehus i 1 ½-plan med tillbyggnad både i vinkel och på framsidan. Huset är ner till den gråmalade slätputsade sockeln grovputsat i ljusgrått. Gavelpartierna och takkuporna med skärmtak är klädda med brun panel. Tillbyggnaden på baksidan har fasader i stående vit panel. Den äldre delens fönster är två- och tredelade, medan tillbyggnaden på framsidans mitt har en-lufts-fönster och ett runt spröjsat fönster. Hela sadeltaket är lagt med svarta betongpannor.

Bevarandemotiv: Ett av de äldre gatehus med omfattande om- och tillbyggnader. Som en följd av detta har fönstren vid varje förändring fått ett nytt utseende jämfört med de befintliga. Takkuporna är, liksom panel på rösten, takkupor och "mittrisalit", inte heller likadant utförda. Huset kan trots detta sägas ha ett kompletterande värde till de andra gatehusen och förbinder de centrala husen med de i utkanten.

k

Barsebäck 77:47

Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

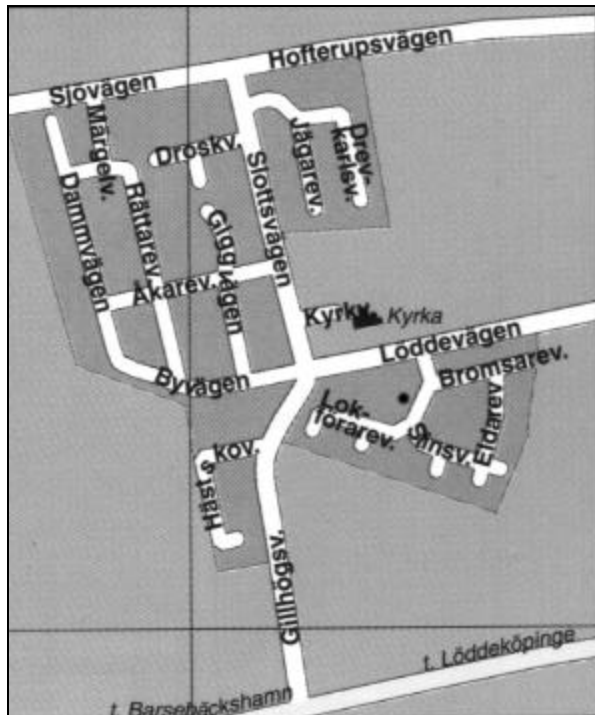
Läge: Markerad med punkt

Växlarevägen 4

Tidigt 1900-tal

-

Bostadshus

Beskrivning: Bostadshus i 1 ½-plan med utbyggd entré under terrasstak samt garage. Både entréparti och garage är murat i gult tegel. Den äldre byggnaden är murad i gult tegel i kryssförband med rött tegel kring fönstren. Fogarna har kvar sin ristning. Sockel i kluven natursten avfasas med rött tegel. De lösspröjsade enluftsfnstren är försedda med fönsterluckor i samma mörka svartbruna färg som resten av snickerierna, inklusive locklistpanelen i gavelspetsen. På sadeltaket som täcks med enkupigt tegel finns ett nytt takfallsfönster.

Bevarandemotiv: Huset ligger i anslutning till de andra sekelskiftesvillorna vid den gamla stationen och med tanke på tegeldekoren och fogristningen torde det även tidsmässigt höra samman med dessa. Det kulturhistoriska värdet hänför sig delvis till den välbevarade tegelmuren som kommer lite i skymundan av fönsterluckor, burspråk och klängväxter.

Föreslagen planbestämmelse:

k

Barsebäck 77:63

Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

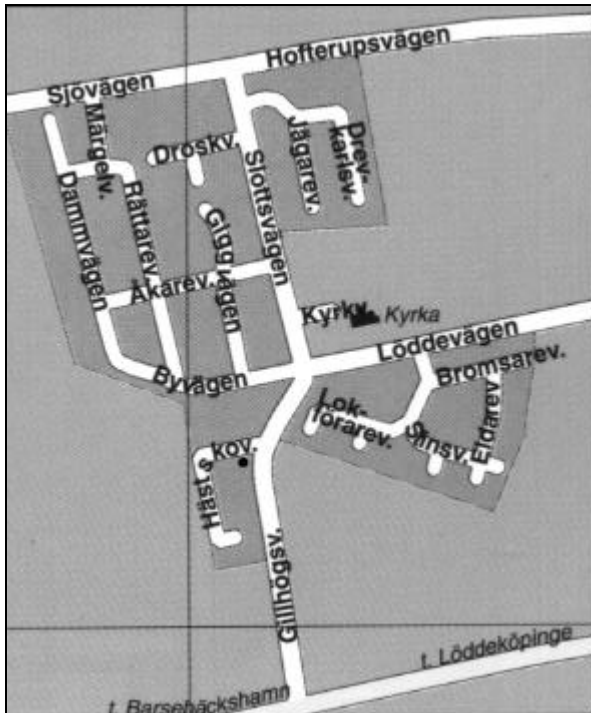
Läge: Markerad med punkt

Gillhögsvägen/Hästskovägen

Ca 1900

-

Bostadshus

Beskrivning: Gatehus med två lägre längor byggda i vinkel på baksidan. Fasaden utmed Hästskovägen och halva gårdssidan är spritputsade och vitmålade med släta omfattningar. Övriga fasader består av målade tegelmurar, framsidan i rött och resten i vitt. Fönster finns i alla varianter, från en- till tredelade, med eller utan spröjs, i vitt, rött eller svart. Sadeltaken är täckta med sinuskorrugerad eternit. Skorstenarna, varav tre i rött tegel och en vitmålade murade i tegel, är i äldre modell. Att nästan fasadernas utseende skiljer sig åt beror på att huset delats upp i två lägenheter.

Bevarandemotiv: Spåren efter uppdelningen av huset har satt sina spår och var sida har fått sin karaktär. Sålunda skiljer sig sidan utmed Hästskovägen där huset ligger alldeles intill gatan från den lilla gården där äldre dörrar och spröjsade fönster finns. Ägogränserna accentueras av tomtindelningen i häckar, mur och staket vilket passar husets intima prägel. Trots förändringarna är både grundplan och takproportioner bibehållna.

Föreslagen planbestämmelse:

k

Barsebäck 77:64

Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

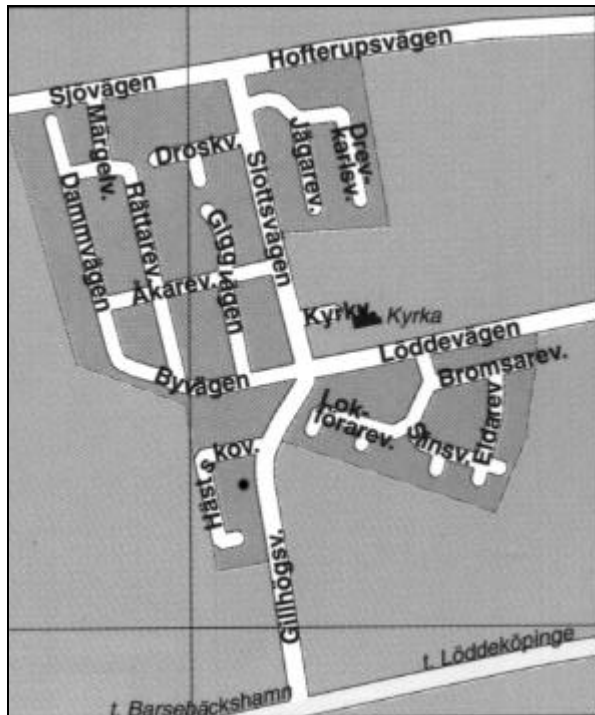
Läge: Markerad med punkt

Gillhögsvägen 12

1880-1900

-

Bostadshus, f d smedja

Beskrivning: Gathuset är liksom uthuset murat med gult tegel i kryssförband ända ner till marknivå. Stora partier, främst kring fönsteröppningarna, har blivit ommurade i ett ljusare tegel. Gavelröstena i locklistpanel och vindskivorna är rödmålade. De sentida bruna tvåluftsfönstren med spröjs ramas in av stickbågsvalv. Dörrens inramning är rött tegel. Vinkeln på det med tvåkupigt tegel belagda sadeltaket är ca 40°.

Uthusets tak är lagt med sinuskorrugerad eternit. Detta är sammanbyggt med bostaden genom en överbyggnad för garageplats med skärmtak.

Bevarandemotiv: En ansenlig tegellänga där några fönster troligtvis fått en ny placering. Valven och de spröjsade tvåluftade fönstren har dock bibehållits vilket är värdefullt i sig. Gathusets enkla karaktär har likaså bevarats genom att takfallen är fria från tillägg som takkupor. Byggnaden har tidigare fungerat som smedja, något som förr var en viktig funktion i byn. Trädgårdens enkla utformning förstärker husets kvalitéer.

Föreslagen planbestämmelse:

k

Barsebäck 77:65

Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

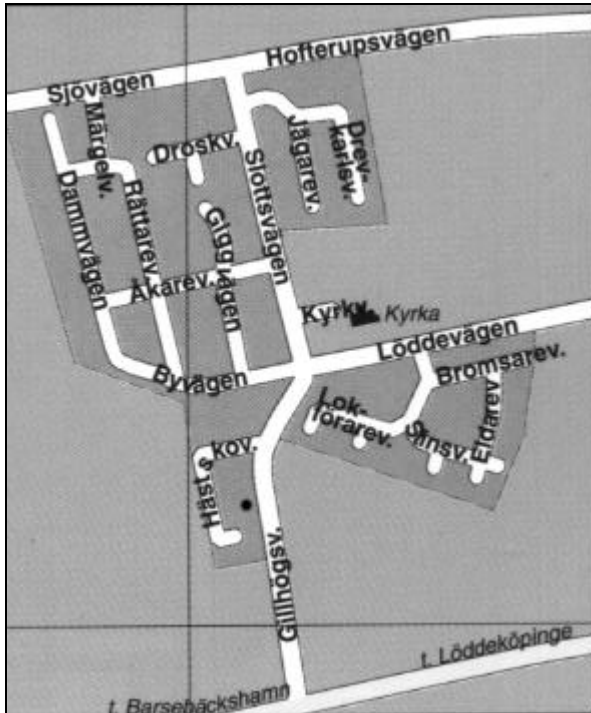
Läge: Markerad med punkt

Gillhögsvägen 16

1870

-

Bostadshus

Beskrivning: Gatehus i 1 ½-plan med utbyggnad i vinkel. Murverket är uppfört i gult tegel som lagts i kryssförband. Locklistpanel i rösten och fönster är rödmålade. Framsidans fönster har tre- eller fyra lugter medan övriga fönster är mindre. Sadel-taket täcks med fasettlagd eternit. Åt gården finns en takkupa. Gatehusets skorsten har ersatts av en modern i svart plåt, medan vinkel-byggnaden har kvar en äldre skorsten i gult tegel.

Bevarandemotiv: Med sitt gula tegel och eternit-tak ingår huset, trots fönsterbyten, i den homogena gatumiljön och i gruppen av hus med liknande byggnadsskick. Vid framtida renoveringar bör man alltså ta hänsyn till övriga hus i byn. Sälunda kan skorstenens nuvarande proportioner och material vid en framtida förändring anpassas till husets äldre karaktär.

Föreslagen planbestämmelse:

k

Barsebäck 77:77

Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

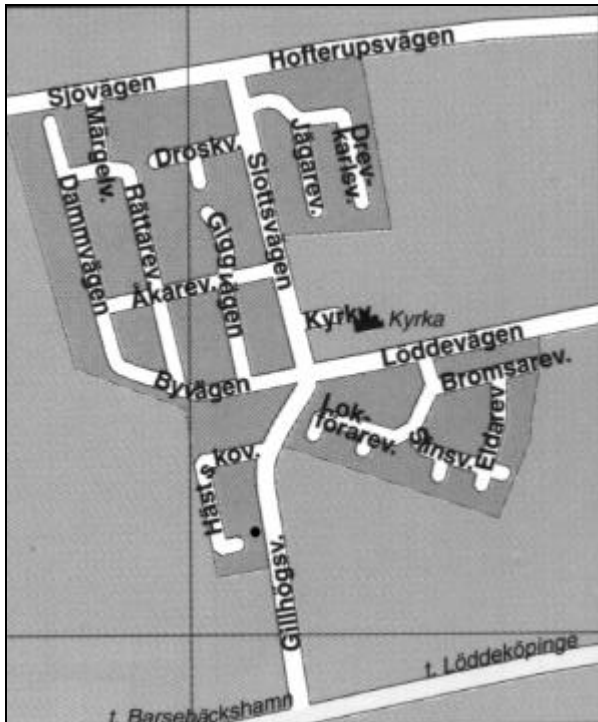
Läge: Markerad med punkt

Gillhögsvägen 18

Ca 1900, tillbyggt 2000

-

Bostadshus

Beskrivning: Gatehusets gula tegelfasad är murad i kryssförband ända ner till den svartmålade putsade sockeln. De spröjsade fönstren är sekundära och ramas in av stickbågsformade valv. Saldeltaket i 40-45° lutning är lagt med enkupigt rött tegel. Husets två tegelskorstenar med plåtavtäckning är tjärstrukna.

Tillbyggnaden som ligger i vinkel på husets baksida är uppförd i gult tegel och har rödmålade fönster och lockpaneler i röstena. Vid ombyggnaden fick även det äldre husets röda gavelpaneler och fönsterna målades röda.

Bevarandemotiv: Gatehuset ligger så pass nära 77:65 att det inte kan uteslutas att husen en gång tillhört samma fastighet. I vilket fall skulle en förändring av huset även påverka grannhuset. Till skillnad från det senare har detta hus inte ommurade fönsteröppningar. Valven är definitivt värda att ta tillvara. Vid en eventuell ommurning kanske man måste använda nytt tegel vars kulör skiljer sig från det befintliga. Nyare murpartier förstärks av fogningen som ofta inte görs med samma material och fogteknik.

Föreslagen planbestämmelse:

k

Barsebäck 77:79

Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

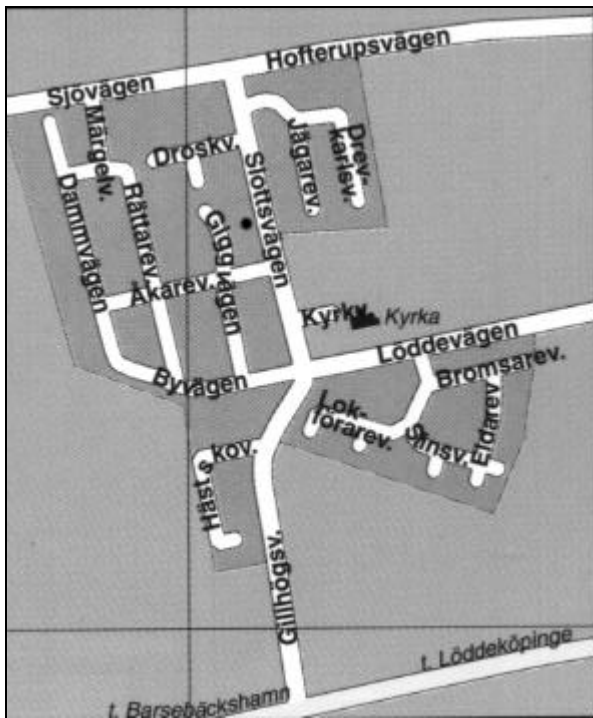
Läge: Markerad med punkt

Slottsvägen 11

1800-tal

-

Bostadshus

Föreslagen planbestämmelse:

q

Beskrivning: Gatehuset är en av byns få kvarvarande korsvirkeslängor. Färgsättningen med brun latexbaserad färg på timra och röste, samt blå fönster och dörr är inte ursprunglig. Med undantag av de tvåluftsfönster i röstena och det franska fönstret på ena gaveln är fönstren spröjsade och tvådelade. Timran vilar på en ganska hög naturstenssockel. Facken utgörs av rött tegel. Sadeltaket i ca 40° lutning är lagt med enkupigt rött tegel med en kupa åt trädgården. Idag finns en bred skorsten i rött tegel, tidigare har det troligen funnits fler och mindre skorstenar.

Garaget är byggt med brunmålade liggande paneler under flackt sadeltak, täckt med svart korrugerad plåt.

Bevarandemotiv: Huset har ett kulturhistoriskt värde som ett av byns få korsvirkeshus, åtminstone med synlig timra. Detta innebär att huset torde ha en ansevärd ålder, det vill säga vara byggt före omkring 1850. Den vackra grästenssockeln bör skyddas från att bli överputsad eller målad vilket skett i flera andra fall.

Barsebäck 77:80

Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

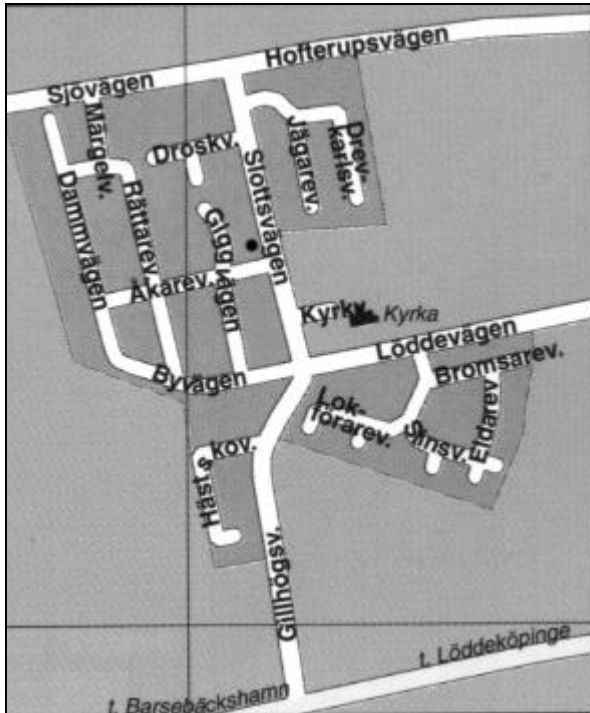
Läge: Markerad med punkt

Slottsvägen 9

1900

-

Bostadshus

Beskrivning: Gatehus i 1 ½-plan med uthus och garage. Gatehuset gula tegelmur vilar på en grästensgrund. De ej ursprungliga brunmålade tvåluftsfönstren ramas in av valv och fönsterbänkar. Enkupigt rött tegel är lagt på sadeltaket vars vinkel är 45°. Röstets locklistpanel har målats röd. Uthuset är murat i samma gula tegel under ett flackt tak lagt med sinuskorrugerad eternit som kantas av en brunmålade träsgarg.

Garaget är täckt med ett likadant tak. Sargen, den liggande panelen och portarna är brunmålade.

Bevarandemotiv: Huset ansluter till den för byn typiska gula tegelarkitekturen med synlig grästenssockel, röda panelförsedda gavlar och rött tegeltak. Fasaderna är bevarade och de symmetriskt placerade fönstren har kvar sin valv och fönsterbänkar. Gatehuset ligger nära utmed gatan och har en enkel framtoning med singel som markbeläggning och en liten rabatt intill huset.

Föreslagen planbestämmelse:

k

Barsebäck 77:90

Adress:

Byggnadsår:

Arkitekt/byggmästare:

Funktion:

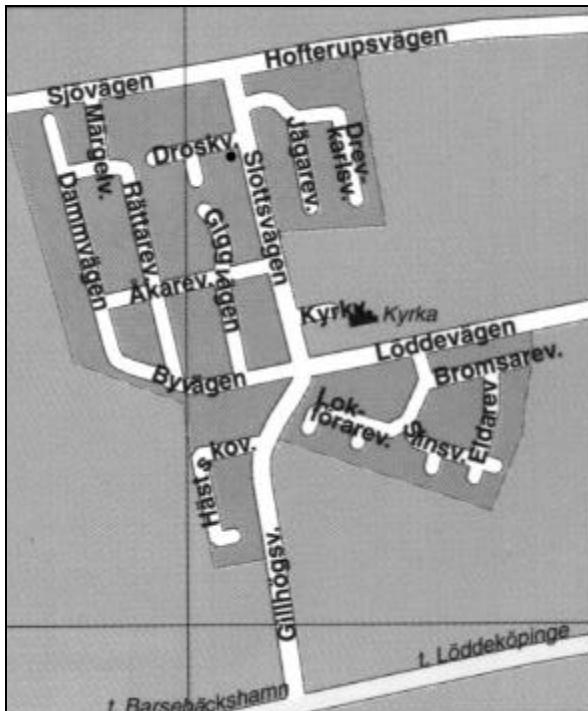
Läge: Markerad med punkt

Droskvägen 1

-ombyggt under sent 1900-tal

-

Bostadshus

Beskrivning: Förmodligen ett äldre gatehus som blivit ombyggt. Ett mindre uthus ligger parallellt. En entrébyggnad förbinder de två byggnaderna. Fasadens gråfärgade terrassitputs har dragits ner till marknivå. Röstets locklistpanel och de spröjsade tvåluftsfönstren med tre rutor per båg är vitmålade. I gavelröstet och på takfallet åt gården finns enlufts-fönster i aluminium. Svartglaserade enkupiga tegelpannorna täcker sadeltaket som har 45° vinkel. Nya skorstenar i svart plåt är uppsatta.

Bevarandemotiv: det som gör byggnaden intressant trots de omfattande förändringar den har genomgått under det sena 1900-talet, är fönstrens låga placering och husets läge längs med gatan. Möjligen har vindsinredningen påverkat takets resning. De stora takfallsfönstren har placerats mot tillbyggnaden.

Föreslagen planbestämmelse:

k

6. KÄLLFÖRTECKNING

Litteratur

Achen, Sven Tito	<i>Danske adelsväbener- En heraldisk nøgle</i>	Köpenhamn 1973
Hervius, Elisabeth och Holmberg, Rikard	<i>Sveriges kyrkor, Skåne – Barsebäck och Hofterup</i>	Stockholm 1972
Nordén, Cecilia Petersson, Anna	<i>Barsebäcks gods - påverkan i landskapet</i>	Lund 1999
Sjöstedt, Lars Gunnar	<i>Barsebäcks fiskeläge – en krönika från äldsta tid till våra dagar</i>	Malmö 1951
Sjöstedt, Margareta	<i>Barsebäck – en bygd i förvandling</i>	Lund 1996

Arkivuppgifter

Från Kävlinge kommun:

- Planprogram, detaljplan
- Primärkarta 1998
- Översiktsplan Kävlinge kommun 1992

Skånes Hembygdsförbunds arkiv:

*Kulturhistorisk bebyggelseinventering av
Barsebäcks fiskeläge/hamn*

Landsantikvarien i
Malmöhus län genom
Aina Mandahl 1982

Kulturhistorisk bebyggelseinventering av Vikhög

Landsantikvarien i
Malmöhus län genom
Petter Carlsson 1998.

Övrigt:

Bonthram, Annica
Fors, Eva
Gersne, Per

*Barsebäck -
Ett specialarbete i historia*

Lärarhögskolan Malmö
1980

Intervju
2000

Margareta Sjöstedt, Barsebäck, 27 januari

FÖRESLAGEN VARSAMHETSBESTÄMMELSE I DETALJPLAN

k Byggnad med kulturhistoriskt värde där varsamhetsbestämmelser bör anges för att precisera vilka egenskaper som enligt 3 kap. 10 § PBL skall tas till vara. Det handlar om byggnadens särdrag och dess byggnadstekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden för att möjliggöra att byggnadens karaktär bibehålls.

FÖRESLAGEN SKYDSBESTÄMMELSE I DETALJPLAN

q Byggnad med särskilt kulturhistoriskt värde, vilken bör skyddas i enlighet med 3 kap. 12 § PBL. Byggnaden får ej rivas eller exteriört ändras så att det kulturhistoriska värdet minskar.

SAMMANSTÄLLNINGSKARTA TILLHÖRANDE
KULTURHISTORISK BEBYGGELSEINVENTERING
FÖR BARSEBÄCKS BY, KÄVLINGE KOMMUN

